

HRVATSKI VOJNIK

Broj 184. Godina V. 18. travnja 2008

www.hrvatski-vojniki.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330 - 500X

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SLO € 1,80 • SIT 4,20 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

RAZGOVOR

Ivan MRAVAK, predsjednik Uprave Hrvatske elektroprivrede

Energetski sustav - važna sastavnica nacionalne sigurnosti

NATO

MOSKVA

Ekspanzija ruske suradnje

Zapovjednik ruske ratne mornarice admiral Vladimir Visockij objavio je da mornarica planira ekspanziju suradnje sa stranim kolegama, kako u borbi protiv terorizma tako i u humanitarnim operacijama. Prošle godine, suradnja je već počela s ruskim sudjelovanjem u 30 misija izvan vlastitih voda, te u devet zajedničkih međunarodnih vježbi (npr. Blackseafor i Open Spirit 2007.). Rusija također sudjeluje i u NATO-ovoj operaciji Active Endeavour sa svrhom održavanja sigurnosti Sredozemlja, ali i Crnoga mora.

KIJEV

Ponovno u Iraku

Ured za odnose s javnošću predsjednika Viktora Juščenka objavio je 11. travnja da Ukrajina ponovno šalje vojnike u Irak, ovaj put njih petnaest. Predsjednik je izjavio da time njegova zemlja "neće samo slijediti svoje nacionalne interese nego i pomoći osiguravanju međunarodnog mira i sigurnosti", navodi agencija ITAR-TASS. Ukrajina je u Iraku već imala postrojbe od kolovoza 2003. do prosinca 2005., u tom razdoblju smrtno je stradalo 17 ukrajinskih vojnika.

JERUZALEM

Naučene ratne lekcije

IDF

Bolnica u gradu Afula smještenom na sjeveru Izraela 10. travnja je bila izložena simuliranom udaru projektila s kemijskim naoružanjem, nakon čega je evakuirana. Događaj je bio završnica petodnevne vježbe, najveće vojno-civilne dosad u Izraelu, kako je rekao vojni glasnogovornik. Vježba je bila namijenjena pripremanju Izraela za moguće udare koji bi uključivali konvencionalno naoružanje, ali i projekte opremljene kemijskim ili bakteriološkim bojnim glavama. Ministar obrane Ehud Barak izjavio je da se sve provodilo na temelju naučenih lekcija iz libanonskog rata 2006., u kojemu je više od 4000 Hezbollahovih raketa ispaljeno na sjeverni Izrael.

MONTGOMERY

Počasna doktorica zrakoplovstva

USAF

Američka državna tajnica Condoleezza Rice primila je 14. travnja u rodnoj državi Alabami veliko priznanje, počasni doktorat Američkog ratnog zrakoplovstva. Zrakoplovno sveučilište u zračnoj bazi Maxwell kraj Montgo-

merija dodijelilo je takvu počast prvi put. Rice je, noseći odgovarajuću kapu i halju, sa zadovoljstvom prihvatila doktorat, a potom održala govor u kojemu se osvrnula i na američke diplomatske i vojne operacije u Afganistanu, najavivši slanje novih 3500 marinaca u azijsku zemlju.

BERLIN

Novo medalje za hrabrost?

Njemačka razmatra uvođenje novih vojnih odlikovanja kojima bi odavala priznanja svojim vojnicima. Njima bi zamijenila ona odbačena nakon II. svjetskog rata, poput Željeznog križa, koji neće biti ožvijen zbog negativnih konotacija iz nacističke ere, javlja Financial Times. Zasad postoje samo odlikovanja za dugo služenje, no ne i za hrabrost pod neprijateljskom paljbom. Njemačka je dosad izgubila 25 vojnika u Afganistanu, a njezini vojnici raspoređeni su diljem svijeta, u mnoge opasne regije. Vojnik Timmy Schwarz, jedan od onih koji se zalaže za nove medalje za hrabrost, tvrdi da "postoji razlika u tome je li vojnikov posao u Afganistanu guliti krumpire ili ići u ophodnju protiv talibana. Hrabrost uključuje nešto više od poštovanja zova dužnosti".

Bundeswehr

NORFOLK

Country na Iwo Jimi

Na palubi broda USS Iwo Jima 12. travnja našao se poznati američki country pjevač Billy Ray Cyrus. U sviranju gitare pridružio mu se vojni bolničar Michael Rivard, a u pjesmi mnoštvo pripadnika američke vojske. Cijeli događaj snimljen je i kamerama, a postat će dijelom emisije kojom će biti otvorena nova sezona NBC-jeva showa Nashville Star. Riječ je o već poznatom natjecanju anonimnih pjevačkih talenata, samo što su u ovom slučaju ograničeni na country-glazbu. Billy Ray Cyrus bit će domaćin nove sezone.

US Navy

TJEDNIK MINISTARSTVA OBRANE

**HRVATSKI
VOJNIK**

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović

(zeljko.stipanovic@morh.hr)

Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić

(vpintar@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika za Internet:

Toma Vlašić (toma.vlastic@morh.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić

(mario.galic@morh.hr)

Urednici i novinari: Marija Alvir,

(marija.alvir@morh.hr), Leida Parlov,

Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)

(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 3784-937

Lektori: Gordana Jelavić, Boženka Bagarić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 3786-348;

fax: 3784-322

Pretpлата:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informira-

nje), devizni račun u Zagrebačkoj banci

30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.,

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:

Služba za odnose s javnošću i informiranje),

žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj

165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pret-

platnike da nakon uplate kopiju uplatnice

pošalju na adresu TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

Tisak:

Tiskara Zelina d.d.,

K. Krizmanić 1, 10380 Sv. I. Zelina

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.

252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojn timer.hr>E-mail: hrvojn timer@morh.hr

Naklada: 5800 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2008.Novinarski prilozii objavljeni u Hrvatskom vojniku sur
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

Ivan Mravak, predsjednik Uprave Hrvatske elektro- privrede

Budući da je energetska sustav važna sastavnica nacionalne sigurnosti, glavna svrha projekta "Energetska sigurnost i kritična infrastruktura" bilo bi istraživanje relevantnih vidova energetske sigurnosti Republike Hrvatske...

Strana 4

Članovi našeg medicinskog tima po povratku iz misije ISAF

Suradnja s pripadnicima drugih oružanih snaga, rad u međunarodnom okruženju i bogato iskustvo u struci više su nego pozitivne strane sudjelovanja u misiji. Naši su sugovornici istaknuli i dobru suradnju s ravnateljem i medicinskim osobljem u bolnici, te lokalnim stanovništvom koje je u njoj radilo i koje se u njoj liječilo...

Strana 8

Pripreme hrvatskog tima za vježbu Combined Endeavor 2008

Republika Hrvatska u svibnju će biti domaćin vježbe Combined Endeavor, najveće, najkompleksnije i najvažnije vojne vježbe za ispitivanje i dokumentiranje interoperabilnosti komunikacijsko-informacijskih uređaja i sustava. Testiranje interoperabilnosti komunikacijsko-informacijskih uređaja i sustava u vježbi provodi se upravo radi pružanja što kvalitetnije potpore snagama koje sudjeluju u međunarodnim operacijama

Strana 12

Protuoklopna oružja s istoka (I. dio)

Izraelska intervencija u južnom Libanonu 2006. i (relativno) veliki gubici oklopnih vozila ponovno su usmjerili pozornost stručne javnosti na ruska protuoklopna oružja

Strana 20

Naslovnica snimio Tomislav BRANDT

Ivan MRAVAK

predsjednik Uprave
Hrvatske elektroprivrede

- **elektroenergetski** smo iznimno dobro povezani sa susjednim državama
- **HEP** zasigurno već sada odgovara svim europskim standardima koji se primjenjuju u državama EU-a
- **zajedničkim istraživanjem s IROS-om** doći ćemo do novih metodologija i projektnih rješenja, koja će energetske sustav i njegovu sigurnost dignuti na višu razinu

Energetski sustav - važna sastavnica nacionalne sigurnosti

Budući da je energetske sustav važna sastavnica nacionalne sigurnosti, glavna svrha projekta "Energetska sigurnost i kritična infrastruktura" bilo bi istraživanje relevantnih vidova energetske sigurnosti Republike Hrvatske. Projekti takvog tipa traju nekoliko godina dok se naposljetku ne implementiraju. Očekujem da će projekt potpuno zaživjeti u roku od pet godina

Domagoj VLAHOVIĆ,
snimio Tomislav BRANDT

Možemo reći da je elektroenergetski sustav u Hrvatskoj sa svojom razvijenošću svojevrsni krivotok životnog sustava države. Naša mreža potpuno je prekrila zemlju

Iz razgovora s predsjednikom Uprave Hrvatske elektroprivrede Ivanom Mravkom najprije ćemo istaknuti ono što je rekao na kraju: "Iznimno sam se radovao ovom razgovoru". Naime, i sam je bio pripadnik Hrvatske vojske i sudionik jednog od njezinih najslavnijih i najtužnijih poglavlja, bitke za Vukovar, nakon koje je bio zatočen u srpskom logoru. Danas je na čelu jedne od najvećih i najvažnijih hrvatskih institucija, a povod razgovoru bila je započeta suradnja s MORH-ovim Institutom za istraživanje i razvoj obrambenih sustava na projektu "Energetska sigurnost i kritička infrastruktura". No, bila je to prilika i za druge teme...

Hrvatska elektroprivreda je svojim djelovanjem dala snažan obol otporu u počecima Domovinskog rata. Recite nam nešto o tim vremenima?

Uvijek volimo istaknuti da i za vrijeme Domovinskog rata HEP nije ostavljao bez električne energije velike gradove koji su bili pod stalnim naletima neprijatelja, barem ne cijeloga dana. Tu govorim

o Osijeku, Dubrovniku, Zadru... Čim je bilo moguće, naši su stručnjaci izlazili na teren i otklanjali oštećenja i kvarove. Prije svega želim spomenuti Vukovar. Ondje su u jednom trenutku bili presječeni svi dalekovodi i grad je ostao bez vanjskoga napajanja. No, pokrenuti su agregati i električne je energije bilo sve do dana kad je grad pao.

Kad je najteže prošlo, uslijedila je obnova...

Nakon priznanja Republike Hrvatske, HEP je krenuo s obnovom elektroenergetskih objekata, postrojenja i mreža na ratom oštećenim područjima. U tu svrhu, u obnovu objekata proizvodnje, prijenosa i distribucije uloženo je oko milijardu eura HEP-ova vlastitog novca. Sve je završeno prije dvije godine, osim nekih povratničkih krajeva na području Like i zadarskog zaleđa. Taj dio obnove završit će sljedeće godine.

I sami ste bili branitelj Vukovara. Što vam je najviše ostalo u sjećanju?

Znao sam da sjećanja blijede, pa sam ratne događaje zabilježio u knjizi "Svjetlost Vukovara", koja je objavljena 1993., kad su svi naši branitelji izišli iz logora. U njoj su faktografski navedeni događaji u zadnja dva i pol mjeseca obrane grada. Naglasak sam stavio na uspostavu mikroelektroenergetskog sustava napajnog putem agregata. Poslije sam vidio da se činjenice iz knjige citiraju u mnogim drugim izdanjima, i da se, prenose dalje.

Osjećate li i danas određenu povezanost s Oružanim snagama?

Da, pogotovo što sam i pričuvni satnik Hrvatske vojske. I inače HEP ima dobre odnose s vojnim sustavom. Djelomice smo i zbog toga pokrenuli zajednički projekt s Ministarstvom obrane. Također, u HEP-u postoji Udruga branitelja s oko tri tisuće članova, a imamo i dosta stručnjaka koji su nekada bili u OSRH-u i dobro poznaju područje obrane, a sada su pozicionirani na funkcijama koje se tiču zaštite sustava.

Koje su najvažnije poveznice dvaju velikih hrvatskih sustava, obrambenog i elektroenergetskog?

Možemo reći da je elektroenergetski sustav u Hrvatskoj sa svojom razvijenošću svojevrsni krvotok životnog sustava države. Naša mreža potpuno je prekrila zemlju. Također, kada promatramo geopolitičke vidove energetske sigurnosti RH, moramo zamisliti zemljovid Hrvatske, njezino okruženje i naše magistralne pravce. Odmah ćemo zaključiti da smo raskrižje elektroenergetskih putova. Kroz Hrvatsku prolaze mnogi, a prolaziti će ih još. Elektroenergetski smo iznimno dobro povezani sa susjednim državama, Slovenijom, Italijom, Mađarskom, BiH, Srbijom... Možemo primati, davati ili transferirati energiju. Tako će uskoro biti i s plinskim sustavom, a vjerojatno će se kroz Hrvatsku graditi i naftovod. Odgovor na eventualnu ugrozu tih putova je nužan, tako da treba graditi sigurnosne i obrambene mehanizme, po najvišim standardima tehničke i fizičke zaštite.

Možemo samo zamisliti što bi se dogodilo kad bi nestalo električne energije. Došlo bi do loših posljedica za sve, pa tako i za sigurnosni, obrambeni i vojni sustav. S druge

Energetska sigurnost i kritična infrastruktura - zajedničko istraživanje Hrvatske elektroprivrede i Instituta za istraživanje i razvoj obrambenih sustava MORH-a

(izvor: Projektni zadatak za izradu studije)

Najvažniji aspekti energetske sigurnosti

Energetska i nacionalna sigurnost: Energetska sigurnost je važna sastavnica nacionalne sigurnosti svake zemlje. Dostupnost energije i energetske izvora te učinkovitost kritične infrastrukture od golemog su značenja za gospodarstvo, ali i za sve druge sektore. Stoga je u povijesti nadzor nad energetske izvorima i tokovima često bivao predmetom društvenih sukoba i sigurnosnih kriza. Geopolitički aspekt energetske sigurnosti posebno je istaknut u Strategiji nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske.

Energetska sigurnost i obrambeni sustav: Osim što su prijetnja regionalnoj sigurnosti, nedostatak energije, nesigurnost opskrbe energijom, kao i nedostatna ili neadekvatna kritična infrastruktura mogu i izravno utjecati na smanjenje obrambenih sposobnosti zemlje smanjivanjem količina energije dostupnih za pokretanje borbenih, transportnih, zapovjedno-komunikacijskih, logističkih i drugih sustava. Energetska sigurnost i okoliš: Važan aspekt energetske sigurnosti jest i onaj povezan sa sigurnošću okoliša. Kvarovi na energetske postrojenjima i kritičnoj infrastrukturi mogu prouzročiti onečišćenje okoliša u rasponu koji varira od lokalnih incidenata do pravih ekoloških katastrofa, poput černobilske.

Ciljevi istraživanja

Svrha je projekta istražiti sve bitne vidove energetske sigurnosti RH, kao što su:

- svjetska geopolitika i vidovi važni za RH;
- geopolitika na prostorima jugoistočne Europe - analiza, stanje i trendovi;
- geopolitički vidovi energetske sigurnosti RH (RH kao raskrižje energetske putova, sigurnost dobavnih pravaca, moguće ugroze i sl.);
- povezanost energetske sigurnosti s obrambenim sposobnostima RH (energetske potrebe sustava obrane, mogućnosti i načini njihova zadovoljavanja i sl.);
- adekvatnost i sigurnost kritične infrastrukture i drugi tehničko-tehnološki vidovi energetske sigurnosti (fizička sigurnost izvora energije, sigurnost energetske postrojenja, sigurnost transporta energije i sl.);
- izrada modela za simulaciju.

Metode ostvarivanja ciljeva

- izrada studija;
- organizacija znanstveno-stručnih radionica i okruglih stolova;
- provedba anketnih istraživanja;
- analiza sadržaja već postojećih relevantnih studija i publikacija i dr.

sнимio D. KIRIN

HEP je u sklopu nastojanja RH da uđe u EU pokriven europskim direktivama kojih se treba pridržavati, a tiču se i energetike. Naša organizacija se restrukturira i transformira ne samo da bi zadovoljila te direktive nego i da bude ustrojena kao što su to moderne europske elektroprivrede. U tom smislu prilagođeno je i naše zakonodavstvo. HEP zasigurno već sada odgovara svim europskim standardima koji se primjenjuju u državama EU-a. Samo je pitanje vremena kad će u pregovorima s EU-om "energetsko" poglavlje biti pozitivno zatvoreno

strane ako naši objekti i elektroenergetski sustav ne bi bili zaštićeni, rizik prekida isporuke električne energije bio bi mnogo veći. Ukratko, vezani smo jedni na druge.

Kako se proces ulaska RH u Europsku uniju odražava u pitanjima elektroenergetskih sustava i proizvodnje?

HEP je u sklopu nastojanja RH da uđe u EU pokriven europskim direktivama kojih se treba pridržavati, a tiču se i energetike. Naša organizacija se restrukturira i transformira ne samo da bi zadovoljila te direktive nego i da bude ustrojena kao što su to moderne europske elektroprivrede. U tom smislu prilagođeno je i naše zakonodavstvo. HEP zasigurno već sada odgovara svim europskim standardima koji se primjenjuju u državama EU-a. Samo je pitanje vremena kad će u pregovorima s EU-om "energetsko" poglavlje biti pozitivno zatvoreno.

Hoće li se ulazak RH u NATO pozitivno odraziti na hrvatsku energetska sigurnost?

Uspjeh ovog naraštaja nije samo to što je stvorena neovisna hrvatska država ne-

go i to što će ona ući u Europsku uniju. To treba učiniti što prije. Ulazak u NATO jedan je od koraka ka tome cilju koji će ovim nemirnim prostorima donijeti sigurnost i određene standarde, što će poput vala prijeći i preko HEP-a. Što se tiče vojske, NATO-ovi standardi će tražiti i veću razinu energetske učinkovitosti, a mi ćemo se prilagođavati i uzdizati vlastite standarde onoliko koliko bude potrebno.

Koji su najvažniji ciljevi projekta "Energetska sigurnost i kritična infrastruktura"?

Budući da je energetska sustav važna sastavnica nacionalne sigurnosti, glavni cilj projekta bilo bi istraživanje relevantnih aspekata energetske sigurnosti Republike Hrvatske. Ponajprije se to odnosi na definiranje kritične infrastrukture energetske sustava, a zatim i na istraživanje glavnih utjecajnih geopolitičkih i drugih tehničko-tehnoloških vidova te povezanosti energetske sigurnosti s obrambenim sposobnostima Republike Hrvatske. Iz toga proizlazi i definiranje adekvatnosti, odnosno sigurnosti kritične infrastrukture te izrada odgovarajućih modela za simulaciju.

U HEP-u imamo svoje protokole i metode kojima se koristimo, no zajedničkim istraživanjem s IROS-om doći ćemo do novih metodologija i projektnih rješenja, koja će energetska sustav i njegovu sigurnost dignuti na višu razinu od današnje. To HEP sa svojim tehničkim rješenjima i stajalištima ne može sam, jer ne vidimo cijeli spektar okolnosti glede podizanja sigurnosti. Znanje OSRH-a dat će nam odgovore na više pitanja, i vjerujem da neće biti bitno samo za HEP nego i za druga srodna tijela. Posebno mi je drago što smo prvi s OSRH-om krenuli u nova, još neistražena područja, koja će stvoriti nove standarde.

U HEP-u imamo svoje protokole i metode kojima se koristimo, no zajedničkim istraživanjem s IROS-om doći ćemo do novih metodologija i projektnih rješenja, koja će energetska sustav i njegovu sigurnost dignuti na višu razinu od današnje. To HEP sa svojim tehničkim rješenjima i stajalištima ne može sam, jer ne vidimo cijeli spektar okolnosti glede podizanja sigurnosti. Znanje OSRH-a dat će nam odgovore na više pitanja, i vjerujem da neće biti bitno samo za HEP nego i za druga srodna tijela. Posebno mi je drago što smo prvi s OSRH-om krenuli u nova, još neistražena područja, koja će stvoriti nove standarde.

Kada bi projekt trebao biti završen?

Projekti ovakvog tipa traju po nekoliko godina dok se naposljetku ne implementiraju. Moja očekivanja su da će projekt potpuno zaživjeti u roku od pet godina. ■

Ministar obrane Republike Poljske u posjetu MORH-u

Obostrana spremnost za proširenje i jačanje suradnje

Ministar obrane Republike Hrvatske Branko Vukelić sastao se 15. travnja u MORH-u s ministrom obrane Republike Poljske Bogdanom Klichom.

Tom su prigodom poljsko i hrvatsko izaslanstvo u kojem je bio i zamjenik načelnika GS OSRH-a za planiranje i resurse general pukovnik Slavko Barić razgovarali o dosadašnjoj, ali i budućoj bilateralnoj suradnji i mogućnostima njezinoga proširenja, a razmijenjena su i iskustva o sudjelovanju u međunarodnim operacijama, posebice u misiji ISAF u Afganistanu. Ministar Vukelić se zahvalio na potpori koju je Poljska davala i daje našem ulasku u NATO savez, te je istaknuo i inače iznimno dobru suradnju dviju zemalja. Dosadašnju bilateralnu suradnju ocijenio je izvrsnom, a iskazana je i obostrana spremnost za njezinim proširenjem i jačanjem. Tako je najavljeno da se primjerice tehnička suradnja može pojačati kad je riječ o mornarici, ali i razmjenom iskustava u opremanju i modernizaciji kopnene vojske borbenim oklopnim vozilom. Poljski ministar obrane je istaknuo kako Poljska podupire naš put ka euroatlantskim integracijama te izrazilo zadovoljstvo zbog upućivanja pozivnice Hrvatskoj i Albaniji za članstvo u NATO savezu. "Mislim da ste napravili velika postignuća u izgradnji svoje zemlje nakon rata kao i u razdoblju tranzicije, uključujući i ekonomsku i vojnu tranziciju, i mislim da je to jedan od vidljivih argumenata za vaše članstvo u euroatlantskim integracijama," kazao je poljski ministar obrane. Dodao je kako je Poljska uvjerena da je Hrvatskoj mjesto u euroatlantskoj zajednici. Kad je o sudjelova-

snimio T. BRANDT

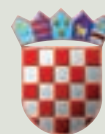
Tijekom posjeta poljski ministar boravio je i u HRM-u

snimio T. BRANDT

nju u misiji ISAF riječ, poljski ministar obrane je rekao kako je razmjena iskustava iz sudjelovanja u toj misiji korisna za obje strane, te napomenuo i kako je Poljska odlučila povećati svoju nazočnost u Afganistanu. Dvojica ministara dogovorili su i da će njihovi kontakti i razmjena iskustava biti stalni.

L. PARLOV

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE RESURSE
PERSONALNA SLUŽBA**

**raspisuje:
INTERNI NATJEČAJ**

**za popunu upražnjenih
radnih mjesta**

VIŠI STRUČNI SAVJETNIK ZA KEMIJSKU ZAŠTITU - 2 IZVRŠITELJA

Uvjeti:

- VSS/1 - dipl. ing. kemije
- ustrojbeni čin: pukovnik
- VSSp: 91901
- poznavanje jednog svjetskog jezika
- iskustvo u radu s opasnim tvarima i RBK zaštitnom opremom

Rok za podnošenje prijave je 30. travnja 2008.

Prijave s dokazima za ispunjavanje navedenih uvjeta zainteresirani kandidati iz ustrojbenih cjelina Ministarstva obrane mogu dostaviti na adresu:

Ministarstvo obrane RH, Uprava za ljudske resurse, Personalna služba, Stančićeva 6, 10 000 Zagreb, a kandidati iz ustrojbenih cjelina Glavnog stožera OSRH i OSRH na adresu:

Uprava za personalne poslove GS OSRH, Sarajevska bb (vojarna "Croatia"), 10 000 Zagreb.

Program Kadet na 12. smotri Sveučilišta

U Studentskom centru u Zagrebu od 10. do 12. travnja održana je Smotra Sveučilišta u Zagrebu, koja se već dvanaestu godinu za redom organizira sa svrhom informiranja učenika završnih razreda srednjih škola o mogućnostima obrazovanja na zagrebačkim visokoškolskim ustanovama.

Među 79 sudionika Smotre, Ministarstvo obrane RH potencijalnim je studentima predstavilo program civilno-vojnog školovanja Kadet. Riječ je o programu koji se provodi od 2003. godine, a zainteresiranima za karijeru časnika OSRH-a omogućava školovanje na civilnim visokoškolskim ustanovama uz dodatak vojne obuke te osiguran posao i časničku karijeru u OSRH-u. Prezentaciju programa CVŠ Kadet organizirala je Služba za odnose s javnošću i informiranje MORH-a, a sudjelovalo je šest parova kadetkinja i kadeta, koji su brojnim zainteresiranim posjetiteljima Smotre davali informacije o dosadašnjim iskustvima i svim vidovima kadetskog života. Treba istaknuti da je među posjetiteljima Smotre zanimanje za program Kadet bilo zamjetno, i to ponajviše zahvaljujući promotivnom TV spotu i naporima promocijskih timova koji su obišli brojne srednje škole u Hrvatskoj te učenicima završnih razreda predstavili mogućnost školovanja u svojstvu stipendista - kadeta i zapošljavanja u OSRH-u.

T. VLAŠIĆ, M. BENCAL

Članovi našeg medicinskog tima po povratku iz misije ISAF

Najveži dobitak rad u multinacionalnom okruženju

Suradnja s pripadnicima drugih oružanih snaga, rad u međunarodnom okruženju i bogato iskustvo u struci više su nego pozitivne strane sudjelovanja u misiji. Naši su sugovornici istaknuli i dobru suradnju s ravnateljem i medicinskim osobljem u bolnici, te lokalnim stanovništvom koje je u njoj radilo i koje se u njoj liječilo. Potvrdili su da su Hrvati rado viđeni i da ih u misiji cijene i uvažavaju, što im je također pomoglo u radu

—Leida PARLOV, snimili Davor KIRIN i Tomislav BRANDT—

Satnica Dorotea Čandrlić, liječnica, te medicinski tehničari nadnarednica Snježana Rastija i narednici Milan Solocki i Ivica Joha članovi su našega medicinskog tima koji se, zajedno s ostalim pripadnicima X. kontingenta, nedavno vratio iz misije ISAF. Riječ je o petoj rotaciji naših medicinara u Afganistanu. U ovom kontingentu naša medicinska komponenta bila je i dodatno pojačana. U Afganistanu je bio i pukovnik Mario Dadić, liječnik koji je obavljao dužnost stožernog časnika za preventivnu medicinsku zaštitu u Zapovjedništvu ISAF-a. Nakon po-

vratka primio ih je načelnik Odjela za sanitet, brigadir Marijan Zlatar, s najbližim suradnicima. To je bila i prigoda za kratki razgovor o dojmovima iz misije.

I ovaj naš medicinski tim radio je u bolnici u kabluskoj zračnoj luci, i to zajedno s medicinskim timovima iz Albanije i Makedonije. Bolnica je češka, razine Roll 2 plus. Doktorica Čandrlić je vodila naš medicinski tim, ali i cijeli medicinski A3 tim. Posla je bilo dosta, no sve postavljene zadatke uspješno su obavili. Za sve članove tima, to je bilo dodatno iskustvo i veliki plus u njihovoj medicinskoj praksi.

Svakodnevni rad u prijamno-trijažnoj ambulanti, skrb za sve bolničke pacijente, redovita 24-satna dežurstva i *crash-crew* dežurstva za potrebe međunarodne zračne luke, u sklopu koje se nalazi bolnica, bile su njihove glavne zadatke. Sastavni dio posla bile su i MEDEVAC i CASEVAC zadatke, odnosno odlazak helikopterom po bolesne i ozlijeđene te njihov transport do medicinske ustanove. Iako se sve to uvježbava na pripremama, u stvarnosti je to ipak nešto drugo. Narednik Solocki, koji je tijekom Domovinskog rata radio u bolnici pa mu rad s nesrećenicima u ratu nije stran, ističe ka-

■ Naš medicinski tim po povratku iz Afganistana primio je načelnik Odjela za sanitet brigadir Marijan Zlatar s najbližim suradnicima

ko je u misiji ipak naučio i nešto novo. "U misiji sam se susreo s nekim novim načinima rada, tehnologijom pristupa i zbrinjavanjem ranjenika u helikopteru." Kulturološki šok koji je doživio dolaskom u Afganistan nije dugo trajao, a najteže mu je pala odvojenost od obitelji. Ipak, suradnja s pripadnicima drugih oružanih snaga, rad u međunarodnom okruženju i bogato iskustvo u struci koje je stekao više su nego pozitivne strane sudjelovanja u misiji. Naši su sugovornici istaknuli i dobru suradnju s ravnateljem i medicinskim osobljem u bolnici, lokalnim stanovništvom koje je u njoj radilo i koje se u njoj liječilo. Potvrdili su da su Hrvati rado viđeni i da ih u misiji cijene i uvažavaju, što im je također pomoglo u radu. "Svaka rotacija u misiji doživi nešto drugo. Svaka misija je drukčija, a može biti manje ili više zahtjevna", napominje dr. Čandrlić, ali i dodaje kako se, kad je o njihovoj struci riječ, u misiji prakticira čista medicina, i to od samog pregleda pacijenata do urgentne medicine, što liječniku pomaže da stekne dodatno iskustvo.

Zbog važnosti saniteta, u Zapovjedništvu misije djeluje poseban odjel koji se bavi planiranjem i provedbom cjelokupne medicinske zaštite misije ISAF, a u kojem je kao stožerni časnik, i to kao voditelj Odsjeka za preventivnu medicinsku zaštitu, radio pukovnik Mario Dadić.

Ta pozicija je, ističe pukovnik Dadić, na određeni vremenski rok dodijeljena Hrvatskoj. Uz odsjek preventivne medicinske zaštite, u Odjelu u kojemu radi 12 djelatnika postoje još odsjeci za obnovu i razvoj, planiranje i operacije.

Osnovna zadaća bila mu je savjetovanje MEDAD-a, glavnog savjetnika zapovjednika ISAF-a za medicinska pitanja iz područja preventivne medicine, te redovita i izvanredna izvješća ISAF-a prema Zapovjedništvu NATO-a u Brunssumu vezana uz preventivnu medicinsku zaštitu, higijenski nadzor kampa, kuhinje i restorana u kampu, držanje predavanja o medicinskoj zaštiti novim djelatnicima koji dolaze u kamp, te revizija i dopuna medicinskih udžbenika i priručnika. Najbliži suradnici bili su mu časnik iz Grčke i rumunjski dočasnik, a u odjelu su radili i Česi, Amerikanci, Nizozemci... Na pitanje kako je bilo raditi u multinacionalnom okruženju, pu-

kovnik Dadić ističe da je to doista bio izazov. "Djelatnici odjela dolaze iz različitih sredina, različitog su znanja, iz zemalja članica i nečlanica NATO-a. Za rad u odjelu bitno je strukovno znanje i vladanje određenim vojnim vještinama koje svi imaju, tako da se vrlo brzo sve uskladi te problema u komunikaciji i radu nije bilo", kaže Dadić i napominje kako je jedan od najvećih dobitaka od sudjelovanja u misiji upravo rad u multinacionalnom okruženju. "Radili smo u NATO okruženju i osjetili kako NATO diše iznutra, a ostvarili smo i bliske osobne kontakte s kolegama koji u NATO-u rade na ovim i sličnim poslovima."

Doktor Dadić je surađivao i s Ministarstvom javnog zdravstva Afganistana, afganistanskom vojnom bolnicom i njihovim Institutom za javno zdravstvo. "Moram priznati da sam bio vrlo ugodno iznenađen njihovom spremnošću na suradnju, otvorenošću i gostoljubivošću. U kontaktima, Afganci su iznimno topli, susretljivi i srdačni. Vrlo dobro poznaju značenje i ciljeve misije te se afirmativno postavljaju prema ISAF-u i njegovim djelatnicima. To je dragocjeno iskustvo."

Iako su o misiji ISAF dosta čuli prije odlaska - što tijekom priprema, što od svojih prethodnika - osobno iskustvo je ipak najvažnije. Ono je kod naših sugovornika bilo pozitivno i višestruko korisno, te su i oni, kao i mnogi prije njih, potvrdili da je angažman pripadnika naših Oružanih snaga u misiji ISAF prepoznat i visoko cijenjen, te da se Hrvatska u Afganistanu pokazala i dokazala kao pouzdan partner. ■

Zašto se javlja umor i je li štetan?

Odmaranje spavanjem je najprirodniji način suzbijanja umora, ali predugo jednolično odmaranje nije dobro ni za tjelesno ni za psihičko zdravlje. Psihološko stimuliranje, unutarnja motivacija, kreativno osmišljavanje zadaća i svi poticaji koji nas čine zadovoljima u poslu najbolji su načini suzbijanja negativnih učinaka umora. Oni ne samo da ne štete organizmu već pridonose poboljšanju općeg stanja pojedinca, a općenito i boljitku organizacije u cjelini...

Suzana FILJAK, snimio Tomislav BRANDT

Svatko je na vlastitoj koži osjetio umor i njegove posljedice. Vojni poziv je, po čistoći i intenzitetu umora zbog dugotrajnih i zahtjevnih vježbi, smjenskog rada, nemogućnosti uspostave ritmičnosti spavanja i budnosti (posebice u ratnim djelovanjima), intelektualnog naprezanja i odgovornosti zbog posljedica donesenih odluka te svih ostalih čimbenika koji negativno djeluju na prirodnu ravnotežu organizma, jedna od najiscrpljujućih djelatnosti.

Umor je psihofiziološka reakcija organizma na neku aktivnost. Radimo li ili smo samo jednostavno budni, nakon nekog doba osjetit ćemo malaksalost, iscrpljenost i sl. Ali neće svaka aktivnost izazvati jednak osjećaj umora i, suprotno logici, nema jednoznačne uzročno-posljedične veze između objektivne težine rada i doživljaja umora. Ponekad se i nakon teškog i iscrpljujućeg posla ne osjećamo umorni, a neke jednostavne, kratkotrajnije i manje teške aktivnosti izazivaju osjećaj kao da smo cijeli dan "oralni i kopali". Umor je zapravo upozoravajući biotičko-obrambeni znak jer neregiranje na takve "signalne žaruljice" dovodi do stresa i u konačnici oštećuje organizam.

Odmaranje spavanjem je najprirodniji način suzbijanja umora, ali predugo jednolično odmaranje nije dobro ni za tjelesno ni za psihičko zdravlje. Bavljenje različitim aktivnostima ne samo da nas odmara već i čuva naš mozak od prijevremene starosti. Svako naše djelovanje odvija se u mozgu, a neupotreba određenih dijelova tijela, vidljiva u "tjelesnim zakržljanjima", slabi i sposobnosti našeg mozga. Tjelesne aktivnosti jačaju tjelesnu kondiciju, ali i suprotno uvriježenom stereotipu, pridonose boljoj mentalnoj kondiciji. "Aktivan odmor" odnosi se upravo na bavljenje novim aktivnostima kojima se odmaramo od svakodnevnog rada. Pri tome je bitno da i u rutinskim poslovima iznalazimo nove načine

njihova izvođenja kako bi se "otvorili" novi putovi u mozgu i održavao cijeli naš odgovorni sustav. Iako je teško (i tjelesno i mentalno) raditi nešto što nismo nikada obavljali, nove aktivnosti "osvježuju" i naše tijelo i naš mozak. Osjećamo se bolje ako ustrajemo i prevladamo teškoće i uspješno riješimo nove zadaće. To jača naše samopouzdanje, a i drugi nas pozitivnije doživljavaju.

Poznato je da pri zanimljivom i korisnom poslu koji volimo možemo i duže razdoblje ne osjetiti umor, a nerijetko biotičke potrebe (za snom, hranom i sl.).

Zašto je tome tako? Odgovor leži u samoaktivirajućim tvarima koje luči organizam zbog pozitivnog osjećaja (kao i u stanju zaljubljenosti). Na određeni način sličan učinak imaju i opojna sredstva unesena u organizam, tzv. farmakološki stimulatori. No, njihovo relaksirajuće djelovanje vrlo brzo prestaje i u konačnici se javlja potreba za sve većim količinama kako bi se uopće funkcioniralo.

Teške psihičke i tjelesne tegobe te gubitak intelektualnih i tjelesnih sposobnosti pojedinca koji je počeo uzimati takva sredstva gotovo više nije moguće ispraviti. Suprotno tome, prirodno aktiviranje fizioloških funkcija jednostavnim rastezanjem i razgibavanjem, dubljim disanjem, umivanjem hladnom vodom i sl., brže osvježuje, a ne šteti organizmu i jača volju za daljnjim radom. Nadoknada tvari potrošenih radom kao što su voda, minerali, vi-

tamini i dr. jednako je bitna jer njihov manjak izaziva fiziološku destabilizaciju i umor. Primjerice, "proljetni umor" kombinacija je deficita takvih tvari i slabije tjelesne aktivnosti u zimskom razdoblju.

Psihološko stimuliranje, unutarnja motivacija, kreativno osmišljavanje zadaća i svi poticaji koji nas čine zadovoljima u poslu najbolji su načini suzbijanja negativnih učinaka umora. Oni ne samo da ne štete organizmu već pridonose poboljšanju općeg stanja pojedinca, a općenito i boljitku organizacije u cjelini. ■

Pozdrav prolježu

I kao što smo sami sebi obećali ove zime, dok smo propitkivali može li termometar izdržati toliko sunovraćivanje u minus i može li planina ne stenjući izdržati višemeterske nanose snijega, vratili smo se Bajanu

— Iz Afganistana Dražen JONJIĆ —

Hrvatska ekipa predvođena Srećkovim dečkima povela je zapovjednika našega kontingenta brigadira Linića i nekoliko kolega iz Kabula upravo na taj, po mnogočemu mitski prijevoj koji tako neumoljivo dijeli Chagcharan od ostatka Ghora, ne dopuštajući da itko bez prijeko potrebe dirne u strme putove što se propinju i iznad tri tisuće metara nadmorske visine i da se spuste tamo prema Do Leynahu, Sharaku ili još dalje, prema Tey Warehu i Pasabandu. Pravimo se važni. I mi smo na Himalaji, doduše na njezinim obroncima, no globalni pogled na geografiju daje nam za pravo. Prašina se uskovitlala u dolini Hari Ruda, potoci nabujali od snijega što svojom bjelinom nepovratno uzmiče pred neobičnom smeđom paletom boje zemlje. Iznenadi nas poneko posadeno stablo dok se provlačimo kroz usputni Ost-

hor Khan. Uzmaknuo je snijeg s planinskog puta. Koli-

ko ga je bilo, najbolje pokazuju usputni nanosi, pokraj kojih naša vozila postanu malena poput dječjih igračka. Čeps, Harli i Grozda demonstriraju vještinu kroćenja negostoljubive ceste. Penjemo se metar po metar prema vrhu Bajana. U smeđoj zemlji pojave se mjestimično pasaži potpuno crvene zemlje. Kad bi se u ovim planinama ljudi pozabavili traženjem ruđa, ne bi im trebalo mnogo dana za uspješnu lovinu. Uz cestu, mnoštvo ovaca zabavljenih traženjem nama nevidljivog obroka. Primjećujemo kako i ovce nalikuju onakvima s uprizorenja prohujalih tisućljeća. Brste nevidljive smeđe stabljike. Upornost se isplati, valjda.

Ispod plavog kristala

Zaustavljamo se na tren ugledavši malenu djevojčicu u jednostavnoj haljini, kose i dlanova obojanih kanom. Protiv uroka, objasnili su nam još davno naši susjedi. Prilazimo stadu. Bosonogi djed i malo bolje odjeveni otac smješkaju se gledajući kako iz našeg čarobnog prtljažnika vadimo sitne darove. Djevojčica se sramežljivo privija uz očevu nogu dok je brigadir Linić dariva. Kao da ne zna što bi s igračkama i olovkama. U selima udaljenim od Chagcharana, ni odrasli ni djeca nisu navikli na darove i posjete. Sve njihovo sadržano je u smeđem beskraju planine nadsvođene plavim kristalom neba. Srećko i Kova vode nas dalje, prema Bajanovu sljemenu. Nismo sami. Pokraj nas su, onako ovlaš, protutnjala dva motokla. Kao na Dalmatini. "Sretan put!", dobacujemo. I kakvi bismo mi to bili

istraživači putova i planina ako na ovoj visini ne bismo i grah pojeli. Običaja radi i sjećanja radi. Onaj pravi bajanski, himalajski. Čeps, Grozda i Harli sigurnom rukom dotjeruju okus našeg objeda. Ispod nas cesta što vodi prema jugu. Promatramo. Uživamo. U neotkrivenoj ljepoti daleke, egzotične zemlje, u naizgled negostoljubivom Ghoru. Vrijeme je za povratak. Bajana nam je otvorio vrata odmaknuvši zid kojim nam je ove zime prijetio dok je smeđa crta puta nestajala u netaknutoj bjelini i dijamantnoj boji leda. Rekli smo tada, vratit ćemo se, ukrotit ćemo te. Uporni smo mi ljudi. Znamo kako nas u Sharaku i Tey Warehu čekaju poznanici koje ćemo obići. Proljeće je stiglo u Ghor, na nepregledne strme pute i oputine. Veselimo se novim kilometrima, novim susretima. Nad Bajanom tek poneki oblacić. Šuti, otvara se, svladan, krotak... ■

Pripreme hrvatskog tima za vježbu Combined Endeavor 2008

Doprinos daljnjem razvoju komunikacijsko-informacijskih sustava u OS-u

Republika Hrvatska u svibnju će biti domaćin vježbe Combined Endeavor, najveće, najkompleksnije i najvažnije vojne vježbe za ispitivanje i dokumentiranje interoperabilnosti komunikacijsko-informacijskih uređaja i sustava. Testiranje interoperabilnosti komunikacijsko-informacijskih uređaja i sustava u vježbi provodi se upravo radi pružanja što kvalitetnije potpore snagama koje sudjeluju u međunarodnim operacijama

—Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT—

Republika Hrvatska u svibnju će biti domaćin vježbe

Combined Endeavor, najveće, najkompleksnije i najvažnije vojne vježbe za ispitivanje i dokumentiranje interoperabilnosti komunikacijsko-informacijskih uređaja i sustava. Naime, Combined Endeavor svake se godine održava na dvije lokacije. Glavna lokacija je uvijek Baumholder u Njemačkoj. Na ovogodišnjoj vježbi,

bit će druga lokacija bit će splitska ratna luka Lora. Organizator vježbe je USEUCOM, a održavat će se od 2. do 14. svibnja. Na glavnoj lokaciji, u Njemačkoj, bit će 1200 sudionika iz 40 država i dvije organizacije NATO-a i SEEBRIG-a, a u Splitu se očekuje oko 120 sudionika iz 12 država. U Splitu će se istodobno održavati i međunarodna medicinska vojna vježba MEDCEUR, koja će biti korisnik mreže što će se razvijati u vježbi Combined Endeavor. Bit će to prvi put da vježba Combined Endeavor ima i stvarnog korisnika. To je, naravno, samo jedna od značajki ovogodišnje vježbe u kojoj će sveukupno sudjelovati 44 pripadnika naših Oružanih snaga i to na tri lokacije. Na vježbalištu u Njemačkoj bit će njih 19, u Splitu 21, a u vojarni "Kovčanje" na Malom Lošinj, gdje će biti smještena naša kratkovalna radiopostaja četiri sudionika. Najveći broj pripadnika našeg tima jesu dočasnici, od kojih će dvojica, i to nadnarednik Darko Peroš i narednik Jurica Mikšić, raditi u zapovjedništvu vježbe. Svi su oni započeli s intenzivnim pripremama, koje će se do 25. travnja provoditi u zagrebačkoj vojarni "Croatia". Upravo zbog toga što se vježba dijelom održava u Hrvatskoj, u njoj će sudjelovati znatno više naših mladih časnika i dočasnika nego prijašnjih godina, a to će, istaknuo je zapovjednik NOS OSRH CE 08 bojnika Vedran Vejić iz Uprave za komunikacijsko-informacijske sustave GSOSRH-a, biti dobra priprema za njihovo eventualno sudjelovanje u međunarod-

nim operacijama. Inače, testiranje interoperabilnosti komunikacijsko-informacijskih uređaja i sustava u vježbi provodi se upravo radi pružanja što kvalitetnije potpore snagama koje sudjeluju u međunarodnim operacijama, a samim time i radi što kvalitetnijeg zajedničkog djelovanja zemalja NATO-a i PzM-a u međunarodnom okruženju u operacijama očuvanja mira, ali i u slučajevima

masovnih katastrofa. "Na ovogodišnjoj vježbi pružit će nam se", napomenuo je bojnika Vejić, "i jedinstvena prilika da preko satelita USEUCOM-a, odnosno preko njihova" satelitskog linka Njemačka-Lora, dobijemo jedan kanal kako bismo mogli za naše potrebe testirati komunikaciju preko satelita." Testiranje tih mogućnosti, ističe Vejić, posebno je važno zato što se gotovo sve komunikacije prema sudionicima u misijama odvijaju preko satelita. Uza sve to, Hrvatska će na vježbi biti i u ulozi upravne postaje za kratkovalnu radiopostaju, a tu će zadaću realizirati zajedno s pripadnicima OS Slovenije.

Iako na ovogodišnjoj vježbi, prema riječima bojnika Vejića, nećemo testirati novu opremu, novost je što ćemo na njoj sudjelovati s radiorelejnim uređajem Thales TRC 4000, koji je testiran na prošlogodišnjoj vježbi. To je uređaj koji služi za prijenos velike količine podataka između čvorišta u mreži, a preko kojega će na ovoj vježbi druge zemlje sudionice testirati svoje sustave. Neosporno je da održavanje ove vježbe u Hrvatskoj za naše Oružane snage ima višestruke prednosti, te da će i ovogodišnja vježba pridonijeti daljnjem razvoju komunikacijsko-informacijskih sustava u našem OS-u. Na vježbi Combined Endeavor pripadnici OSRH-a kao punopravni članovi sudjeluju od 2001. godine, a bojnika Vedran Vejić i njegov zamjenik bojnika Karlo Krešić očekuju da ćemo se i na ovogodišnjoj vježbi pokazati kao dobri sudionici, ali i dobri domaćini. ■

Tranzicija hrvatskih branitelja u civilni život

Treža karijera umirovljenog pukovnika

Obrativši se Odjelu za tranziciju, osječki je poduzetnik najprije prošao tranzicijsku radionicu. Adekvatno opisavši svoje namjere, u sklopu programa IOM ubrzo je dobio potrebna inicijalna sredstva, kojima je udario temelje svojih današnjih postrojenja u Josipovcima kraj Osijeka. "Mala" farma u osječkom predgrađu danas je opremljena najmodernijom tehnologijom za posao koji, zapravo, danas sve više dobiva na cijeni...

Domagoj VLAHOVIĆ

Tek zašavši u pedesete, Željko Vrselja, zapovjednik 302. logističke brigade u Osijeku, krajem 2006. postao je umirovljeni pukovnik. Čovjeku koji je i prije rata, u civilstvu, obnašao visoku funkciju pomoćnika direktora u velikoj tvrtki, teško je bilo prihvatiti umirovljenje. Još se osjećao čilim i ornim za posao. "Nikako se nisam mogao priviknuti na nerad, nisam ja čovjek za birtiju ili kartanje", kaže Vrselja, iako je već aktivno odradio 35 godina svoga života. U svom radnom vijeku nikada nije išao na bolovanje ili izostajao s posla. A kad je bilo potrebno, nije izostajao ni s ratišta. Kamo god je do 1993. išla njegova 3. gardijska brigada, išao je i Vrselja, kao pomoćnik zapovjednika 1. bojne. Erdut, Dalj, Okučani, Maslenica...

Pretprošle godine, nekadašnji pomoćnik direktora i pukovnik odlučio je krenuti s trećom karijerom. Već prve dvije funkcije razlikovale su se jedna od druge. A što reći o trećoj? Vrselja je zajedno sa sinom osnovao tvrtku koja se bavi - uzgojem peradi! Naravno, nikome tko odlučuje ni iz čega pokrenuti posao nije lako, a

Vrselja, rođeni Livnjak, priznaje: "U početku nisam znao ni koliko pile ima prstiju". Poznata priča su i "vječni" poduzetnički krediti, papirologija te svakojake druge teškoće, koje, međutim, obitelj Vrselja uspješno rješava. Svakako je pripomoglo i neka-

dašnje Vrseljino ministarstvo, MORH. Obrativši se Odjelu za tranziciju, osječki je poduzetnik najprije prošao tranzicijsku radionicu. Adekvatno opisavši svoje namjere, u sklo-

pu programa IOM ubrzo je dobio potrebna inicijalna sredstva, kojima je udario temelje svojih današnjih postrojenja u Josipovcima kraj Osijeka. Na toj pomoći svesrdno zahvaljuje, MORH mu je "pomogao u jednom od najvažnijih koraka k ostvarenju cilja".

Cilj je, u najvećoj mjeri, ostvaren. "Mala" farma u osječkom predgrađu danas je opremljena najmodernijom tehnologijom za posao koji, zapravo, danas sve više dobiva na cijeni. Svoj posao Vrselja je osnažio kooperacijom s hrvatskim gigantima, Kokom i Vindijom iz Varaždina, "Hvala Bogu, ne žalim se", kaže Vrselja. Našao je svoje mjesto na tržištu, a kao i kooperanti ažurni su u svojim obvezama. Osobitu pozornost posvećuje poštovanju higijenskih i zdravstvenih normi za proizvodnju. No, vjerojatno je najvažnije što nekadašnji pukovnik uživa u onome što radi. "Da nije posla, ne znam što bih", tvrdi. "Jednostavno sam naučio raditi i biti aktivan". Vjerojatno je i u tome ponata priče. Za ljude kojima je rad neizostavni dio aktivnog života, očito nije problem baviti se bilo čime vrijednim i poštenim, i Željko Vrselja je najbolji primjer. Nekadašnji ratnik pronašao je "najbolju terapiju" u vlastitom gospodarstvu, gledajući ga kako se uspješno razvija, i to radeći sa svojom obitelji. Štoviše, Vrselja bi život kakav vodi preporučio svim nekadašnjim

braniteljima. "Tko od njih želi pokrenuti sličan posao, neka mi se slobodno javi". Želi pružiti pomoć savjetima svima onima koji se misle ozbiljno baviti takvom vrstom posla. On je u toj poslovnoj ideji uspio, pa vjeruje da mogu i drugi. ■

Uručenje čina pomožniku VIZ-a SAD-a

Zapovjednik HRM-a, komodor Ante Urlić, 9. travnja uručio je čin pomožniku vojnog izaslanika Sjedinjenih Američkih Država za mornaricu, kapetanu fregate Williamu Mosenfelderu. Kapetan fregate Mosenfelder dobio je čin početkom travnja, ali je zamolio zapovjednika Hrvatske ratne mornarice da mu on osobno uruči čin.

Svečanost je održana u Zapovjedništvu HRM-a, uz nazočnost časnika HRM-a i cjelokupnog osoblja Ureda vojnog izaslanika SAD-a u Republici Hrvatskoj. Na početku svečanosti, pročitana je zapovijed o dodjeli čina, a potom je kapetan fregate Mosenfelder, ispred zapovjednika HRM izrekao časničku prisegu.

"Današnji događaj nije slučajnost. To je cio slijed događaja što su se zbili posljednjih dana", rekao je komodor Urlić i dodao kako mu je čast uručiti čin kapetanu fregate Mosenfelderu, jer "to je dokaz prijateljskih odnosa između dviju država i dviju mornarica".

"Svako promaknuće je važan događaj za časnika, izjavio je kapetan fregate Mosenfelder, ali je promaknuće koje mi

je uručio zapovjednik HRM-a, komodor Ante Urlić, izuzetna čast. Ovo je prvi put da je jednom časniku Ratne mornarice Sjedinjenih Američkih Država uručen čin ispred zapovjednika strane mornarice. To je jedinstven događaj za mene. Želio sam da mi komodor Urlić uruči čin jer ga izuzetno poštujem, te također zbog časnika HRM-a s kojima sam se sprijateljio."

OJI HRM

U sportskoj dvorani Osnovne škole u Dugavama, 13. travnja momčad MORH-a u finalu kupa REKLA-e pobijedila je momčad AGIT-a.

Momčad MORH-a je, nakon četiri pobjede u finalu kupa REKLA-e, dočekala jedna od najboljih momčadi, AGIT, koji su predvodili ponajbolji igrači lige, Vladan Alanović i Siniša Medenica. Zato je trijumf nad AGIT-om jedna od boljih predstava MORH-a. Utakmice kupa igraju se prema pravilima u trajanju 4x8 minuta. Prvo poluvrijeme utakmice proteklo je u neizvjesnoj borbi, a momčadi su se izmjenjivale u vodstvu ne više od 3-4 koša. U trećoj četvrtini, agresivna obrana MORH-a dopustila

Hervoja Filipan i Gjuro Simon, koji su ostvarili prevlast pod koševima zaustavljanjem dalekometnih projektila Alanovića i Medenice. Sve je završilo početkom zadnje četvrtine, kada su morhovci kontraama potpuno razbili AGIT sa 16 razlike u svoju korist. Treći trijumf nad AGIT-om ove sezone donio je pobjednički pehar momčadi MORH-a.

MORH-ova košarkaška momčad i ove sezone igra vrlo zapaženu ulogu u amaterskoj košarkaškoj ligi REKLA. Zauzela je drugo mjesto, iza momčadi ATLANTICA, u veteranskoj ligi. Tu tvrdnju potkrepljuje činjenica da su ostvarili ukupni omjer pobjeda i poraza 16:4 što je 80% uspješnosti.

Finale Kupa REKLA-e

je AGIT-u da od 37:42 postigne samo jedan koš te je završio s 54:43. Najvažniju ulogu u pobjedi odigrao je trio Marčinko-Majetić-Ostojić, a pridodani su im i dvometraši

Na početku doigravanja za ukupnog pobjednika REKLA-e, koje je počelo prošlog vikenda, momčad MORH-a pobijedila je u izvanrednoj igri u prvom poluvremenu (+29) momčad SDP-a s 57:28, a na kraju, u opuštajućem ritmu, završilo je s 89:71. U doigravanju ih čekaju kudikamo mlađi protivnici iz seniorskog ranga lige, no mladost ne mora biti i prednost. MORH je to dokazao u Kupu pobijedivši favorizirani Konzum i Air Alert, koji su vodeći u Prvoj ligi REKLA-e.

Optimizam u MORH-u buja sa sve boljim zdravstvenim stanjem igrača. Dosad košarkaška momčad nije nijednom igrala u kompletном sastavu. Ipak, širokom klupom i mogućnošću rotacije izostanci su uglavnom uspješno prevladani. O širini dovoljno govori to što u svakoj utakmici MORH ima barem četvoricu s dvocifrenim brojem postignutih koševa. Najbolji strijelac je Vjekoslav Marčinko (18,6 po utakmici), a u momčadi trenera Đure Simona često se ističu Hervoja Filipan i Mladen Ostojić. Skakački dio ponajviše odrađuje uvijek borbeni Krešimir Šimurina, a sve to pod dirigentskom palicom A. Majetića.

D. GREGURIĆ

MORH raspisao Natječaj za stipendiranje studenata

Ministarstvo obrane Republike Hrvatske raspisalo je 10. ožujka 2008. Natječaj za stipendiranje studenata, u statusu kadeta, prve godine preddiplomskih studija za stjecanje akademskog naziva prvostupnika, koji se upisuju u akademskoj godini 2008./09., a rok prijave je **21. travnja 2008.** godine. Na natječaj se mogu prijaviti svi kandidati koji u akademskoj godini 2008./2009. planiraju upisati jedan od dolje navedenih sedam fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Sveučilišta u Splitu, kao i svi kandidati koji planiraju upisati neki od studija na Tehničkom veleučilištu u Zagrebu.

Riječ je o natječaju za program civilno-vojnog školovanja, a kandidati primljeni u taj program imat će mogućnost završetka visokoškolskog obrazovanja na jednom od hrvatskih sveučilišta, odnosno veleučilišta. Uz to će tijekom studija imati osiguranu stipendiju (u godišnjem iznosu od najmanje 12 tisuća kuna), besplatnu stručnu literaturu, besplatni smještaj i prehranu, te po završetku studija osiguran posao u Oružanim snagama Republike Hrvatske. Kandidati koji prođu potrebna testiranja po završetku studija obvezni su raditi u sustavu OSRH u trajanju dvostruko dužem od vremena stipendiranja. Po završetku studija, kandidati mogu, osim osiguranog posla u OSRH, računati i na mogućnosti daljnjeg usavršavanja ne samo u Hrvatskoj već i u drugim zemljama u svijetu.

Natječaj je otvoren za pripadnike oba spola, a prijaviti se može u uredima za obranu prema mjestu prebivališta. Po prijavi na natječaj, kandidati će biti upućeni na testiranja i zdravstvene preglede, a kandidati za kadete - vojne pilote moraju dodatno proći i program selekcijskog letenja. Važno je istaknuti kako će svi kandidati redovito pristupati prijamnim ispitima na visokoškolskim ustanovama koje izaberu, a MORH je također osigurao mogućnost dodatnih priprema za upise na fakultete za kandidate koji se prijave u program Kadet.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

Fakultet elektrotehnike i računarstva

- svi preddiplomski sveučilišni studiji
- Fakultet strojarstva i brodogradnje**
- preddiplomski sveučilišni studij strojarstva
- preddiplomski sveučilišni studij zrakoplovstva

Prirodoslovno-matematički fakultet

- svi preddiplomski sveučilišni studiji

Kineziološki fakultet

- preddiplomski sveučilišni studiji kineziologije

Fakultet prometnih znanosti

- studij aeronautike - vojni piloti

TEHNIČKO VELEUČILIŠTE U ZAGREBU

- svi preddiplomski stručni studiji

SVEUČILIŠTE U SPLITU

Pomorski fakultet

- smjer Pomorska nautika

Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje

Preddiplomski sveučilišni studij:

- elektrotehnika i informacijska tehnologija
- strojarstvo
- računarstvo
- industrijsko inženjerstvo

Preddiplomski stručni studij:

- elektrotehnika
- strojarstvo
- računarstvo

REPUBLIKA HRVATSKA MINISTARSTVO OBRANE ZAGREB

UPRAVA ZA LJUDSKE RESURSE

raspisuje: INTERNI NATJEČAJ

Za popunu radnih mjesta u Samostalnom odjelu za vojni zračni promet

1. Voditelj odsjeka letačkih standarda i operacija

Uvjeti:

- VSS/VII/1 -dipl. ing. prometa - aeronautički smjer - pilot (nastavnik letenja na borbenom avionu MiG-21, osposobljenost za PC-9 i Zlin)
- ustrojbeni čin: pukovnik
- VSSSp:91503
- aktivno znanje engleskog jezika
- 10 godina rada u struci
- posebna vojna znanja

2. Viši stručni savjetnik - nadzor- nik za sigurnost letenja aviona

Uvjeti:

- VSS/VII/1 - dipl. ing. prometa - aeronautički smjer - pilot (pilot transportnog ili protupožarnog aviona An-32 B, CL-415, AT-802)
- ustrojbeni čin: pukovnik
- VSSSp:91503
- aktivno znanje engleskog jezika
- 10 godina rada u struci
- posebna vojna znanja

3. Viši stručni savjetnik - nadzor- nik za sigurnost letenja helikoptera

Uvjeti:

- VSS/VII/1 - dipl. ing. prometa - aeronautički smjer - pilot (kapetan transportnog helikoptera, po mogućnosti osposobljen za helikopter Bell - 206)
- ustrojbeni čin: pukovnik
- VSSSp:91503
- aktivno znanje engleskog jezika
- 10 godina rada u struci
- posebna vojna znanja

4. Viši stručni savjetnik za zračni promet - Odsjek aerodroma i voj- nog zračnog prometa

Uvjeti:

- VSS/VII/1 - dipl. ing. prometa - aeronautički smjer ili smjer kontrole letenja
- ustrojbeni čin: pukovnik
- VSSSp:91501
- aktivno znanje engleskog jezika
- 10 godina rada u struci
- posebna vojna znanja

5. Viši stručni savjetnik - nad- zornik za besposadne letjelice i padobranstvo

Uvjeti:

- VSS/VII/1 - dipl. ing. zračnog prometa / dipl. ing. strojarstva / dipl. ing. elektrotehnike (po mogućnosti instruktor - operater besposadnih letjelica ili instruktor padobranstva)
- ustrojbeni čin: pukovnik
- VSSSp:91501
- aktivno znanje engleskog jezika
- 10 godina rada u struci

- posebna vojna znanja
- 6. Voditelj Odsjek zrakoplovno-tehničkih standarda i certifikacije**

Uvjeti:

- VSS/VII/1 - dipl. ing. strojarstva / dipl. ing. elektrotehnike
- ustrojbeni čin: pukovnik
- VSSSp:92201
- aktivno znanje engleskog jezika
- 10 godina rada u struci
- posebna vojna znanja

7. Viši stručni savjetnik - nadzor- nik za zrakoplovno-tehničke stan- darde helikoptera

Uvjeti:

- VSS/VII/1 - dipl. ing. strojarstva / dipl. ing. elektrotehnike
- Ustrojbeni čin: pukovnik
- VSSSp:92201
- aktivno znanje engleskog jezika
- 10 godina rada u struci
- posebna vojna znanja

8. Viši stručni savjetnik - nadzor- nik za zrakoplovno-tehničke stan- darde zrakoplovnog naoružanja

Uvjeti:

- VSS/VII/1 - dipl. ing. strojarstva / dipl. ing. elektrotehnike
- ustrojbeni čin: pukovnik
- VSSSp:92201
- aktivno znanje engleskog jezika
- 10 godina rada u struci
- posebna vojna znanja

9. Voditelj Odsjeka upravljanja kvalitetom

Uvjeti:

- VSS/VII/1 - dipl. ing. strojarstva / dipl. ing. elektrotehnike
- ustrojbeni čin: pukovnik
- VSSSp:92201
- aktivno znanje engleskog jezika
- 10 godina rada u struci
- posebna vojna znanja

10. Viši stručni savjetnik za kon- trollu kvalitete, registre, certifikaci- ju i licenciranje

Uvjeti:

- VSS/VII/1 - dipl. ing. strojarstva / dipl. ing. elektrotehnike / dipl. ing. zračnog prometa
- ustrojbeni čin: pukovnik
- VSSSp: 92203/91501
- aktivno znanje engleskog jezika
- 10 godina rada u struci
- posebna vojna znanja

Prijave s dokazima za ispunjavanje navedenih uvjeta zainteresirani kandidati iz ustrojbenih cjelina MORH-a mogu dostaviti na adresu: Ministarstvo obrane RH, Uprava za ljudske resurse, Personalna služba, Stančićeva 6, 10 000 Zagreb, a zainteresirani kandidati iz ustrojbenih cjelina GSOSRH-a prijave s dokazima mogu dostaviti na adresu: **Glavni stožer OSRH, Uprava za personalne poslove, vojarna "Croatia", Sarajevska bb, 10 000 Zagreb.**

Rok za podnošenje prijave je do **30. travnja 2008.**

Za eventualne upite u svezi s natječajem, zainteresirani kandidati mogu se obratiti na telefon **01/4568-553.**

Nove tehnologije

US Army

ZAPOVJEDNIŠTVO za istraživanja i razvoj (RDECOM) američke kopnene vojske (US Army), na zajedničkoj konferenciji vojske i industrije, posvećenju treningu, izobrazbi i simulacijama, prikazalo je brojne tehnologije koje bi trebale unaprijediti ta područja u sklopu američke kopnene vojske (US Army).

Dijelovi RDECOM-a koji su sudjelovali na konferenciji jesu Središte

za istraživanje i razvoj letjelica i projektila, Središte za simulacijske i obučne tehnologije te Središte za razvoj i istraživanje vozila.

Konferencija je zamišljena kao forum za jačanje suradnje vojske, industrije, akademske zajednice i raznih vladinih agencija na unapređivanju izobrazbe, identificiranju zajedničkih zadataka te razvoju zajedničkih programa. Tako razvijenim

programima trebale bi se koristiti razne agencije pa bi to u konačnici pojednostavilo izobrazbu. Među prikazanim tehnologijama jesu i modeli računalnih simulacija namijenjenih izobrazbi vojnika za različite situacije kao npr. pravilna interkulturalna komunikacija i slična uskospecijalizirana znanja.

Prikazan je i projekt HapMed, računalna simulacija - igra, koji omogućava bolju izobrazbu medicinskog osoblja za djelovanje na prvoj crti u borbenim situacijama. Sudionici su mogli vidjeti i program Crew-Integration Automation Testbed. Njegov je cilj pomoći u razvoju i testiranju naprednih radnih postaja za dvo - i tročlane posade budućih borbenih vozila iz programa FCS.

M. PETROVIĆ

Japan jača flotu lovaca F-2

POČETKOM travnja američka tvrtka Lockheed Martin sklopila je novi ugovor s japanskom tvrtkom Mitsubishi Heavy Industries (MHI), vrijedan 250 milijuna američkih dolara, kojim je dogovorena zajednička proizvodnja novih osam borbenih aviona F-2 za potrebe japanskog obrambenog zrakoplovstva (Japan Air Self Defense Force - JASDF). To je dvanaesti ugovor po redu koji je dosad sklopljen između Japana i Sjedinjenih Američkih Država, i s njime će japanska flota imati 94 aviona toga tipa, koliko je i odobreno.

Završno sklapanje svih dijelova aviona, te njegove unutarnje opreme, proizvedenih u Japanu i SAD-u, obavlja se u japanskom gradu Nagoya, a Mitsubishi Heavy Industries je s isporukom prvih aviona F-2 započeo tijekom 2000. Prema ugovoru do kraja fiskalne 2008. bit će isporučeno 76 aviona. Temelj japanskog lovca F-2 čini u biti prijedlog dizajna poboljšane inačice borbenog aviona F-16, koja je nosila naziv

F-16 Agile Falcon. Tijekom devedesetih godina prošlog stoljeća, Lockheed Martin ga je ponudio američkom ratnom zrakoplovstvu, ali taj projekt je odbijen u korist razvoja Joint Strike Fightera. Japan je F-16 Agile Falcon odabrao kao svoj "sekundarni lovac" odnosno kao dopunu u djelovanju svojim borbenim avionima F-15J i F-4EJ, te zamjenu za borbene avione F-1. Proizvodnja F-2 je započela tijekom 1996., ali je zbog više strukturalnih problema i

visoke jedinične cijene (čak četiri puta veća u odnosu na F-16 Block 50/52) početak isporuke odgođen do 2000. godine. U odnosu na F-16, lovac F-2 se razlikuje s 25% većom površinom krila, uporabom kompozitnih materijala zbog manje mase i radarskog odraza, dužom nosnom sekcijom trupa, većim uvodnicima zraka, većim vertikalnim stabilizatorom, te trodijelnim pokrovom kabine.

I. SKENDEROVIĆ

Egzoskeletoni dolaze

AMERIČKA tvrtka Argo Medical Technologies Ltd., specijalizirana za medicinske uređaje, razvija egzoskeleton ReWalk kao revolucionarnu pomoć paraplegičarima, koja bi trebala, nadaju se, zamijeniti uobičajena invalidska kolica. Egzoskeleton ReWalk je laki podupirač za trup i noge, a ima elektromotore, izvore električne energije (punjive baterije), potrebne senzore i računalni nadzorni sustav. Zapravo, egzoskeleton se najlakše može opisati kao umjetne noge.

Korisnik postavi noge u odgovarajuće držače, na leđa stavi naprtnjaču s kontrolerom te na daljinskom upravljaču izabere željenu aktiv-

nost. Senzor na prsima mjeri kut trupa te upravlja nogama da se kreću naprijed ili natrag, kako bi se održala ravnoteža tijela.

Razvoj samog egzoskeletona povjeren je izraelskoj inženjerskoj tvrtki Taga koja se našla pred izazovom stvaranja uređaja što će oponašati ljudski hod i moći se prilagoditi različitim korisnicima.

Inženjeri su se u razvoju egzoskeletona ReWalk služili naprednim softverskim alatima da ubrzaju i pojeftine proces. ReWalk je trenutačno u procesu kliničkih ispitivanja, a prema planovima komercijalno bi bio dostupan tijekom 2009.

Business Wire

Drugo veliko područje primjene egzoskeletona jesu vojska i druge slične vladine agencije u kojima postoji, teže ostvariva, potreba da se snaga ljudskog tijela poveća. Egzoskeleton će osigurati povećanje snage, vojnicima omogućiti duže i brže hodaње i nošenje težih tereta, te olakšati manipuliranje težim oružjima.

M. PETROVIĆ

Rusija jača svoj proturaketni štit

RUSKA novinska izvještajna agencija RIA početkom travnja objavila je kako Rusija započinje s razmještajem svoje druge PZO bitnice opremljene sustavom S-400 Triumf (NATO naziva SA-21 Grpwler). Ta nova PZO bitnica bit će raspoređena na sjeverozapadu Rusije, dok je prethodna S-400 bitnica tijekom prošle godine u kolovozu raspoređena u blizine Moskve i u središnjoj Rusiji, radi zaštite zračnog prostora iznad glavnog grada te važnih industrijskih zona. Rusija je za svoje potrebe naručila od koncerna Almaz Central Design Bureau, koji je nositelj razvoja sustava

S-400, 18 bitnica. One bi najkasnije do 2015. (dokad bi svi sustavi S-300 i S-200 trebali biti povučeni iz uporabe) trebale biti raspoređene na 140 strateških točaka u 13 ruskih regija. Sam sustav S-400 Triumf činit će okosnicu ruskog obrambenog proturaketnog štita najmanje do 2020., a prema određenim očekivanjima do 2025., dokad se očekuje završetak razvoja novog sustava pete generacije S-500 Autokrat (domet do 3500 km) i njegovo uvođenje u operativnu uporabu. Jednu bitnicu sustava S-400 čini minimalno osam lansera s ukupno 32 projektila 48N6DM (maksimalnu snagu jedne

bitnice može činiti 12 lansera), uz mobilnu zapovjednu postaju.

Sustav S-400 razvijen je radi presretanja i uništavanja različitih ciljeva u zraku, prije svega balističkih i krstarećih projektila te različitih borbenih aviona i bombardera, odnosno maksimalno može pratiti ciljeve u zraku koji imaju brzinu od 4,8 km u sekundi. Maksimalni dolet mu je 400 km, što je dvostruko više od dometa američkog PZO sustava MIM-104 Patriot, odnosno 2,5 puta više od njegova prethodnika, ruskog sustava S-300PMU-2.

Rusija je dosad bila protiv izvoza svog PZO sustava S-400. No, nedavni bilateralni sporazumi koje je SAD sklopio s Poljskom i Češkom za postavljanje svojih PZO sustava ponukali su Rusiju da se otvori izvozu svoje nove tehnologije u regiji, na što je prva reagirala Bjelorusija zahtjevom za kupnju sustava S-400. Zanimanje za S-400 također iskazuju Kina, Ujedinjeni Arapski Emirati, Iran i Grčka, a Sjeverna Koreja u suradnji s Almaz Central Design Bureauom razvija svoju jednostavniju inačicu S-400, pod nazivom Cheolmae-2, koja će biti opremljena korejskim derivatom projektila 9M96.

I. SKENDEROVIĆ

America's Army širi bazu igrača

AMERIČKA je vojska, radi populariziranja vojničkog poziva i širenja novačke baze, izdala računalnu igru America's Army, koja spada u popularni žanr "pucačina iz prvog lica" (FPS-First Person Shooter). Kako je igra dobro načinjena i odlikuje se realizmom, odmah je našla krug ljubitelja. Stalno se nadograđuje da bude što zanimljivija igračima.

Tako je posljednja inačica, America's Army: True Soldiers, najprije izdana za igraču konzolu Xbox 360, pa za PC. Inačica za PC računala najprije je bila predstavljena na konferenciji posvećenoj suradnji vojske i industrije. Prvi tester i igre bili su vojnici sa stvarnim terenskim operativnim iskustvom. Njihovi su komentari bili vrlo pozitivni. Osobito su pohvalili autentičnost, način djelovanja pojedinih oružja i

America's Army Ubisoft

zvukove te naglašavanje timskog rada.

Komentari opće igračke publike također su pozitivni. Treba imati na umu kako je America's Army igra s oko 8,8 milijuna registriranih igrača, koji su dosad potrošili više od 200 milijuna sati na igranje te igre. Zadnja je inačica obogaćena virtualnim prikazom nove tehnologije za praćenje snaga Blue Force Tracker,

koja se uvodi i u stvarnosti. Programeri rade na najnovijoj inačici igre, America's Army 3.0, koja bi se trebala na tržištu pojaviti do konca 2008.

Igra svim zainteresiranima na moderan i mladoj populaciji prihvatljiv način prikazuje stvarnost vojničkog života u njegovu najtežem, terenskom, operativnom izdanju.

M. PETROVIĆ

Početak gradnje iračkih patrolnih brodova

elementima projekta patrolnog broda P61, koji je projektiran i izgrađen za maltešku mornaricu. U skladu s potpisanim ugovorom u rujnu 2006., vrijednim 80 milijuna eura, dostava prvog broda u klasi očekuje se u prvoj polovici 2009., dok bi pre-

ostala tri broda uslijedila u razmaku od tri mjeseca. Glavne značajke iračkih patrolnih brodova jesu duljina preko svega 53,4 metara i duljina između osnovica 47,2 m, širina 8,1 metar te puna istisnina 410 tona, što je vrlo slično konfiguraciji malteškog broda. Najveća brzina od 23 čvora postiže se s dva Isotta Fraschini V1716 T2 MSD dizelska motora, svaki snage 2360 kW, te vijcima s promjenjivim usponom krila. Doplov od 2100 nautičkih milja dostiže se pri brzini od 16 čvorova. Patrolni brodovi također će biti prilagođeni djelovanju u toplom i vlažnom području Perzijskog zaljeva, a bit će naoružani glavnim topom ka-

libra 25 mm ili 30 mm i još neutvrđenim brojem strojica. Nadvodni dio broda trebao bi se znatnije razlikovati od svojih prethodnika s obzirom na to da neće imati krmenu helikoptersku palubu, a umjesto nje će biti opremljen rampom koja omogućuje brzo djelovanje gumenih čamacaca s tvrdim dnom. Aktivni sustav za stabilizaciju plovila kormilom, ugrađen na malteški patrolni brod P61, bit će zamijenjen standardnim perajama za stabilizaciju. Ugovor uključuje obuku posade te logističku potporu od trenutka primopredaje brodova.

Posada svakog broda sastojat će se od 38 članova, a glavna funkcija bit će nadzor i zaštita teritorijalnih voda i ekskluzivne ekonomske zone, operacije potrage i spašavanja, zatim nadzor brodova u tranzitu. Imat će i mogućnost protupožarnog djelovanja. Prema izjavama iračkih vojnih dužnosnika, ovi patrolni brodovi bit će temelj nove iračke mornarice.

M. PTIĆ GRŽELJ

SREDINOM siječnja ove godine u brodogradilištu Riva Trigoso tvrtke Fincantieri održana je svečanost polaganja kobilice za prvi od četiri izvanobalna patrolna broda namijenjena iračkoj ratnoj mornarici. Na svečanosti su bili irački načelnik glavnog stožera, načelnik stožera iračke i talijanske mornarice te direktor talijanske agencije za mornaričko naoružanje, a domaćini su im bili predsjednik tvrtke Fincantieri i voditelj sektora za vojnu brodogradnju.

Patrolni brodovi se temelje na platformi brodova klase Saettia/Diaciotti, projektiranih za potrebe talijanske obalne straže, s pojedinim

Nova južnokorejska podmornica KSS-II

RATNA mornarica Južne Koreje uvela je krajem prosinca prošle godine u operativnu službu prvu od tri podmornice Type 214, poznatije pod projektnom oznakom KSS-II (Korean Submarine Second Phase), na svečanosti zatvorenoj za javnost u mornaričkoj bazi Chinhae. Prva podmornica u klasi imena Son Won-il (SS 072) porinuta je u lipnju 2006., a u posljednjih 18 mjeseci uspješno je okončala pokusne plovidbe i primopredajna ispitivanja.

Osnovna obilježja nove klase dizel-električnih podmornica jesu duljina 65 m, širina 6,3 m, površinska istisnina 1700 t, a podvodna istisnina 1860 t, što je nešto manje nego kod grčke inačice podmornica Type 214. Propulzijski sustav sastoji se od jednog MTU 16V 396 dizel-motora snage 3,12 MW, jednog Siemens Permasyn električnog motora snage 2,85 MW, dok se zračno-neovisna propulzija (AIP) oslanja na 9 HDW PEM gorivih članaka snage 306 kW, što u inačici s dizel-električnim pogonom omogućava površinsku brzinu od 12 čv i podvodnu od 20 čv. Procjenjuje se da brzina podmornice u AIP pogonu iznosi iz-

među 2 i 4 čv.

Podmornice imaju osam torpednih cijevi promjera 533 mm. Službeno se navodi da operativna dubina podmornica iznosi 250 m, dok im je procijenjena 400 m. Pod vodom mogu ostati i do tri tjedna, što je daleko više nego kod devet operativnih podmornica klase Chang Bogo (Type 209). Gradnja se odvija u brodogradilištu Ulsan tvrtke Hyundai Heavy Industries' pod licencom ThyssenKruppa brodogradilišta Howaldtswerke-DeutscheWerft (HDW), koje je pripremilo i izradilo projekt i osiguralo glavne komponente. Druga podmornica u klasi porinuta je u lipnju 2007. i očekuje se kako će ući u operativni sastav južnokorejske mornarice u studenom ove godine, dok je treća još uvijek u gradnji te će vrlo vjerojatno biti dostavljena tijekom 2009.

U siječnju 2007. južnokorejska vlada je obznanila namjeru nabave druge serije od šest KSS-II podmornica. Gradnja prve podmornice iz nove serije trebala bi započeti 2012. kako bi posljednja bila dostavljena 2020. godine. Tijekom 2007. započela je projektna faza programa podmornice KSS-III istisnine 3500 tona, te se početak gradnje prve pretpostavlja od 2010. do 2011. Trenutačno se razmatra gradnja triju serija po tri podmornice iz programa KSS-III.

M. PTIĆ GRŽELJ

Latvija se pridružuje SAC programu

programa, kojemu je temeljni cilj pružanje strateškog zračnog transporta za 15 zemalja članica NATO saveza, te za dvije zemlje članice programa Partnerstvo za mir (Bugarska, Češka, Danska, Estonija, Mađarska, Italija, Latvija, Litva, Nizozemska,

Norveška, Poljska, Rumunjska, Slovačka, Slovenija, Sjedinjene Američke Države, Švedska i Finska).

Dogovorena je i nabava triju strateških transportnih aviona C-17 Globemaster III. Prvi bi avion bio isporučen sredinom 2008., a preostala dva tijekom 2009., kada se i očekuje da SAC program dosegne svoju punu operativnu sposobnost. Uz strateški zračni lift prema Afga-

nistanu i Iraku, namjera je NATO-a da programom pruža transportnu potporu svim zemljama članicama SAC inicijative, raznim drugim potrebama NATO saveza, ali i Europske unije.

Za domaćina SAC programa odabrana je mađarska zrakoplovna baza Papa, u koju će radi potrebnih priprema njezine nove uloge, a to je platforma za strateški zračni most prema Afganistanu i Iraku, biti uloženo 30 milijuna američkih dolara. Transportni avioni C-17 Globemaster III mogu maksimalno ponijeti do 77,5 tona korisnog tereta, dok maksimalni dolet iznosi 5200 km (C-17ER).

I. SKENDEROVIĆ

POČETKOM travnja objavljeno je da je Latvija potpisala memorandum o razumijevanju s četrnaest drugih zemalja koje su članice NATO-a i EU-a, i time i službeno postala partnerom u SAC (Strategic Airlift Capability) programu. Krajem lipnja prošle godine, zemlje članice NATO saveza suglasile su se u odluci o osnivanju agencije koja će biti operativno tijelo provedbe SAC

Protuoklopna oružja s istoka (I. dio)

Izraelska intervencija u južnom Libanonu 2006. i (relativno) veliki gubici oklopnih vozila ponovno su usmjerili pozornost stručne javnosti na ruska protuoklopna oružja

Pripremio Srećko RADOVIĆ

Iako nema potpunih analiza izraelskih pogrešaka napravljenih u južnom Libanonu 2006., vojni se analitičari slažu u jednoj tvrdnji - suvremeni protuoklopni sustavi u rukama dobro izvježbanih i motivi-

ranih boraca i dalje su velika opasnost za sva oklopna vozila, pa i za najsuvremenije tenkove. Unatoč izraelskoj premoći u zraku i na moru, te najsuvremenijim oklopnim, topničkim i C3I sustavima, borci Hez-

bolaha uspjeli su uništiti tucet borbenih oklopnih vozila, među njima i tenkove Merkava.

Naravno, dio Hezbolahovih uspjeha mora se pripisati odličnom poznavanju terena, prilagodljivoj taktici, agresivnom nastupu i odlično pripremljenim položajima, koji su mogli dugo odolijevati napadima. Jug Libanona 2006. mjesto je gdje su po drugi put u povijesti izraelske vojske (Israel Defense Forces - IDF) protuoklopni vođeni projektili nanijeli toj vojsci teške gubitke. U listopadu 1973. kombinacija jednostavnog protuoklopnog vođenog sustava Maljutka (NATO oznake Sagger) i lakog protuoklopnog bacača RPG-7 bila je smrtonosna za posade stotine izraelskih tenkova M60 i Centuriona, koji su jurišali bez potpore pješništva i topništva.

Zahvaljujući iranskoj tehničkoj pomoći, Hezbolah je u svom arsenalu imao moderno oružje ruskog podrijetla, ponajviše protuoklopne vođene projekte i lake protuoklopne bacače. Rabeći sve mogućnosti terena i unaprijed pripremljene položaje, pripadnici Hezbolaha su čekali da im se izraelski tenkovi približe na minimalne domete oružja. Odlično izvježbani od iranskih i sirijskih instruktora, s tih su udaljenosti mogli ne samo pogađati tenkove nego i birati njihove najslabije točke. Pritom su izbjegavali napadati s čela. U pravilu su gađali njihove bokove ili, ako je ikako bilo moguće, stražnji kraj. Televizijske snimke gorućih i potpuno uništenih Merkava obišle su svijet ponovno skrećući pozornost stručnjaka, ali i šire javnosti, na kvalitetu novih protuoklopnih sustava s istoka. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Nuklearne tehnike u borbi protiv terorizma

Terorizam je glavna prijetnja civilizaciji XXI. stoljeća i stalni izazov ljudskoj dovrtljivosti. Ranjivost društva na terorističke napade posljedica je djelomično proliferacije kemijskog, biološkog i nuklearnog oružja za masovno uništavanje, ali i činjenice da osnovne potrebe društva, kao što su transport, informatika, energija i zdravstvena skrb ovise o vrlo učinkovitim i međusobno povezanim sustavima

Vladivoj VALKOVIĆ

Da nam bude jasno o čemu govorimo, spomenimo samo nekoliko slučajeva:

New York, SAD, 11. rujna 2001. godine: Rušenje tornjeva Svjetskog trgovačkog centra (The World Trade Center towers) usmrtilo je 2.227 američkih civila kao i 403 policajca i vatrogasca.

Bali, Indonezija, kolovoz 2002. godine: U eksploziji bombe podmetnute u noćnom klubu poginulo je 202 ljudi, uglavnom turista.

Madrid, Španjolska, 11. ožujka, 2004. godine: Teroristički bombaški napad na vlakove u Madridu donio je smrt 191 Španjolcu i ranio više od 1800 ljudi.

London, Velika Britanija, 7. srpnja, 2005. godine: U bombaškim napa-

dimama na londonski transportni sustav ubijeno je 56 ljudi, uključujući i četvoricu napadača, a više od 700 bilo ih je ranjeno. Bio je to najsmrtonosniji teroristički akt u Velikoj Britaniji, od rušenja Pan Amova leta 103 godine 1988. (u kojemu je smrtno stradalo 270 ljudi) i najsmrtonosnije eksplozije bombi u Londonu od II. svjetskog rata. I još bezbroj takvih događaja u Rusiji, Egiptu, Izraelu... svakom kutku planeta praktički svakodnevno. Otvorite radio i gotovo nas ne iznenadi jedna takva vijest. Svijet je ušao u novu eru nemira - ekonomija i društvo su izloženi stalnoj opasnosti na globalnom planu što je uzrokovano nezakonitim prometom eksploziva, kemikalija, nuklearnog i drugog opas-

nog materijala u funkciji terorizma. Imajući na umu organizaciju današnjeg društva, očito je da kod svakog akta terorizma mora postojati i faza nezakonitog prometa, od mjesta proizvodnje do mjesta korištenja, naročito eksploziva, ali isto tako i kemijskih sredstava, nuklearnog materijala, pa i ljudi. Koliki je taj nezakoniti promet? Procjenjuje se da vrijednost krijumčarene robe iznosi 650 milijardi dolara godišnje. Procijenjena vrijednost trgovine drogom iznosi 400 milijardi dolara što je 8% svjetske trgovine. I najvjerojatnije se time financiraju mnogi od spomenutih događanja. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Fregata 125

- predvodnik nove generacije njemačkih fregata

Njemačka ratna mornarica, ali i cjelokupne njemačke oružane snage suočene su s velikim promjenama u svom operativnom okruženju nastalom nakon 11. rujna 2001. Odgovor na asimetrične prijetnje, aktivno sudjelovanje u združenim i kombiniranim operacijama te sposobnost izvođenja potpornih operacija daleko od vlastitih obala samo je dio zadaća na koje Deutsche Marine nastoji adekvatno odgovoriti

Igor SPICIJARIĆ

Novi operativni zahtjevi koji su stavljeni pred njemačke oružane snage, a posebice pred njezinu ratnu mornaricu, imali su za posljedicu projektiranje novih ratnih brodova temeljenih na nekim novim načelima koja će udovoljiti zahtjevima tzv. Stabilizacijskih snaga. Te snage su predviđene kao stabilizacijska vojna sila, koja će biti u stanju dugotrajno djelovati u područjima dugotrajnih vojno-političkih kriza, ponajprije na Bliskom i Srednjem istoku, te afričkog kontinenta. Budući da je u samoj definiciji stabilizacijskih snaga naglasak na "dugotrajnom djelovanju", projektiranje novih brodova za te zadaće moralo se pristupiti iznimno pažljivo. Prateći sustavnu evoluciju funkcionalnih zahtjeva postavljenih pred novu

klasu borbenog plovila, njemački vojni i brodograđevni stručnjaci projektirali su novu fregatu, koja je dobila službeni naziv klasa F 125.

Projekt razvoja nove klase koja bi trebala zamijeniti postojeće fregate iz klase F 122 (ukupno osam plovih jedinica) započet je prije desetak godina kao logičan nastavak uspješnog razvoja domaće serije namjenskih fregata što je čine još i klase F123 i F124. Njemačka savezna uprava za vojnu tehnologiju i nabavku vojne opreme potpisala je ugovor o izgradnji četiri broda, vrijedan gotovo tri milijarde dolara, s konzorcijem ARGE F125 (Arbeitsgemein-

schaft Fregatte 125), koji čine njemačka brodograđilišta ThyssenKrupp Marine Systems i Friedrich Lürssen Werft. Prva iz serije od četiri

fregate trebala bi se početi graditi tijekom 2008. godine. Ulazak svih brodova u operativnu uporabu planiran je od 2013. do 2016. godine. Prema novousvojenom konceptu razvoja, OS Savezne Republike Njemačke sastojat će se od tri komponente, a to su:

- borbene snage za brzi odgovor,
- stabilizacijske snage i
- snage za potporu.

Fregate klase F125 bit će uključene u sastav Stabilizacijskih snaga. Zajedno s ostalim snagama sastavljenim iz ostalih grana i rodova, one bi trebale biti velik i važan njemački doprinos u prevenciji prijetećih vojno-političkih kriza, odnosno doprinos ublažavanju i stabilizaciji stanja u postojećim krizama, uglavnom niskog i srednjeg intenziteta. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Na osnovama FT-17 - od NC1 do Char D1

Iako je Char D1 prvi francuski tenk razvijen nakon I. svjetskog rata, bio je potpuni neuspjeh

Siniša RADAKOVIĆ

U tekstu o lakom tenku Renault FT-17 (vidi Hrvatski vojnik broj 180) spomenuli smo da je taj tenk odlučujuće utjecao na razvoj suvremenih tenkova, ali i da je poslužio kao osnova za razvoj američkog tenka Six Ton Tank Model 1917 (zapravo je bila riječ o licencnoj proizvodnji) i talijanskog FIAT 3000, te prvog sovjetskog tenka T-18 (koji su zvali i Russkij Reno). Uspjeh originalnog FT-17 bio je toliki da Renault tijekom dvadesetih godina prošlog stoljeća nije ni razmišljao da bi razvio potpuno novi tenk već samo kako bi poboljšao "sedamnaesticu". Budući da je francuska vojska u trenutku završetka I. svjetskog rata imala 1991 operativan FT-17, bilo je jasno da ona duže vrijeme neće biti glavni kupac. Zbog toga se Renault okrenuo izvozu, prije svega u nove europske države koje su nastale nakon I. svjetskog rata. Za te su kupce razvijani tenkovi koji su u osnovi bili poboljšani FT-17.

Početkom dvadesetih godina, ili preciznije 1923., Louis Renault je odlučio napraviti dva prototipa koji će zadržati osnovne odlike FT-17 (prije svega isto naoružanje), ali biti znatno pokretljiviji. Zbog toga su trebali dobiti poboljšani ovjes i jači motor. Prvi je prototip dobio oznaku NC1 i dovršen je u prosincu 1925. Onaj dovršen 1927. poznatiji je pod oznakom NC27. Iako je označen kao laki tenk, osnovna mu je namjena bila pružanje paljbene potpore pješastvu tijekom napredovanja. U razvoju NC1 ugrađena su sva iskustva stečena tijekom borbene uporabe FT-17. Prije svega, dobio je znatno deblji oklop od 30 mm za razliku od samo 17 mm na FT-17. Posljedica debljeg oklopa bilo je povećanje mase na osam tona, te je ugrađen Renaultov benzinski četverocilindrični motor snage 60 KS (neki izvori navode podatak o 62 KS). Ugrađeno je i potpuno novo podvozje s drukčijim ovjesom - zadržan je veliki ljenivac na prednjem

dijelu vozila, ali je u stražnji dio ugrađen podjednako veliki pogonski kotač. Ovjes je dobio i čak dvanaest oslonih kotača. Gusjenica se gornje strane kretala preko posebnih vodilica. Ovjes je bio kombinacija amortizera i spiralnih opruga. Danas on izgleda moderno, ali početkom dvadesetih godina prošlog stoljeća bio je daleko ispred svog vremena, te se nije pokazao najboljim (česti kvarovi i skupo održavanje). Takav napredni ovjes imao je i svojih dobrih strana pa je NC1 tijekom testiranja 1926. godine postigao najveću brzinu od 18,5 km/h, što ga je odmah učinilo najbržim francuskim tenkom i jednim od najbržih na svijetu. Louis Renault je odmah predložio da se na osnovama NC1 za francusku vojsku razvije brzi tenk Renault Modele 24/25, ali je taj prijedlog odbijen zbog previsoke cijene. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojn timer.hr

Politički atentati (III)

Ivan Pavao II. (1981.)

Poglavar Katoličke crkve Ivan Pavao II. u svibnju 1981. teško je ranjen u atentatu što ga je na vatikanskom Trgu sv. Petra izvršio turski ekstremist, iza kojega je stajala bugarska obavještajna služba

Hrvoje BARBERIĆ

U svibnju 1981. u atentatu na vatikanskom Trgu sv. Petra teško je ranjen tadašnji poglavar Katoličke crkve Ivan Pavao II. Atentat, koji još uvijek nije do kraja rasvijetljen, isplanirala je bugarska obavještajna služba, a izveo ga je turski ekstremist Mehmet Ali Agca. No, dokumenti otkriveni posljednjih godina pokazuju s visokim stupnjem sigurnosti da je konce u pozadini atentata vukao sovjetski KGB i njegov tadašnji čelnik Jurij Andropov.

Papa Ivan Pavao II. rođen je 8. svibnja 1920. godine u mjestu Wadowice, udaljenom 50 kilometara od Krakova, kao Karol Jozef Wojtyła. Tijekom II. svjetskog rata, 1942. godine, upisao se na katoličku bogosloviju, gdje je i diplomirao 1946. Krakovski biskup ga je za svećenika zareadio u studenom iste godine, a nakon toga Wojtyła odlazi na dvogodišnji studij u Rim, na domini-

kansko sveučilište Angelicum. Po povratku u Poljsku, od 1954. godine na Katoličkom sveučilištu u Lublinu predaje etiku. Krakovskim bisku-

pom postaje 1959., a pet godina poslije papa Pavao VI. imenuje ga nadbiskupom. Kardinalski šešir Karol Wojtyła dobiva već 1967. godine te postaje najmlađi u kardinalskom zboru.

Izbor za Papu

Nakon smrti Ivana Pavla I. u rujnu 1978., pape čiji je pontifikat trajao samo mjesec dana, okupljena kardinalska konklava u Vatikanu je 16. listopada 1978. izabrala Karola Wojtylu za novog poglavara Katoličke crkve. On je uzeo ime Ivan Pavao II. Time je Wojtyła postao 254. rimski papa, a nakon 456 godina i prvi netalijan te uopće prvi poglavar Katoličke crkve iz jedne slavenske zemlje. Ivan Pavao II. nastavio je koncilsko otvaranje Katoličke crkve svijetu te je u dvadeset sedam godina svoga pontifikata posjetio 129 zemalja svijeta, uključujući i Kubu,

■ Ivan Pavao II. bio je pogoden s četiri metka

dok je na diplomatskom planu Vatikan priznao Izrael.

Atentator Mehmet Ali Agca bio je turski kriminalac u rodnom gradiću Ismaili i krijumčar roba preko tursko-bugarske granice. Potkraj sedamdesetih godina XX. stoljeća pridružio se ekstremno desnoj organizaciji Sivi vukovi, preko koje je vjerojatno došao u kontakt s bugarskom obavještajnom službom. U siječnju 1979. Agca je ubio ljevičarskog novinara Ipekija, no uhvaćen je i osuđen na doživotni zatvor, ali nakon samo šest mjeseci uspio je pobjeći iz zatvora u inozemstvo.

Od ljeta 1980. godine Agca je krsario zemljama Sredozemlja, mijenjajući putovnice i identitet. Pretpostavlja se da ga je u to vrijeme koptirala bugarska obavještajna služba za izvođenje atentata na poglavara Katoličke crkve. Cijelom operacijom zapovijedao je bugarski vojni izaslanik u Italiji Zilo Vasiljev, iako okolnosti atentata na Papu 1981. go-

■ Oporavak u rimskoj bolnici

kušaja ubojstva Pape stoji turski kriminalni milje.

Pokušaj atentata na Trgu sv. Petra

Agca je 10. svibnja 1981. doputovao u Rim vlakom iz Milana. U Rimu se susreo s trojicom suradnika - jednim Turčinom i dvojicom Bugara. Nikada nije priznao pojedinosi atentata, ali pretpostavlja se da mu je sudrug u atentatu bio kolega iz Sivih vukova, Oral Celik. Plan atentatora bio je da Agca puca u Ivana Pavla II., dok je pomoćnik Celik trebao izazvati manju eksploziju koja bi prouzročila paniku među vjernicima

atentata bila su ranjena i dvojica vjernika. Drugi atentator, Celik, uspaničio se i pobjegao ne otvorivši paljbe i ne aktiviravši bombu.

Agca je tijekom istrage često mijenjao iskaz te je spominjao i veze s palestinskim skupinama. U srpnju 1981. osuđen je na doživotni zatvor, no 2000. godine ga je na Papin zahtjev talijanski predsjednik Ciampi pomilovao. Tijekom odsluženja zatvorske kazne, Agcu je u talijanskom zatvoru 1983. posjetio poglavar Katoličke crkve, a poslije se susreo i s Agcinom majkom i bratom.

Atentat na glavnom vatikanskom trgu 1981. nije bio jedini pokušaj ubojstva Ivana Pavla II. U svibnju 1982., u portugalskom svetištu Fatima, ultrakonzervativni španjolski svećenik pokušao je bajunetom usmrtniti Papu. Osim tih javno dokumentiranih slučajeva, pretpostavlja se da su različite skupine u više navrata planirale atentat. Unatoč zavjerama, Ivan Pavao II. preminuo je prirodnom smrću 2. travnja 2005., a pokopan je u bazilici sv. Petra u Rimu.

Atentator Agca je 2000. godine iz talijanskog premješten u turski zatvor, gdje je do siječnja 2006. služio kaznu, a onda je pušten na slobodu. No, samo osam dana poslije, turski sud ga je vratio na odsluženje kazne pod izlikom da se vrijeme provedeno u talijanskom zatvoru ne može uračunati u kaznu. ■

■ Poglavar Katoličke crkve i atentator Agca prilikom susreta u talijanskom zatvoru 1983. godine

dine nikada nisu do kraja rasvijetljene. Istraga talijanskog parlamenta, tzv. Mitrokhinova komisija, koja je provedena 2006. godine, potvrdila je prijašnje spekulacije da je iza atentata stajao i Sovjetski Savez, budući da je Moskva likvidacijom Ivana Pavla II. željela presjeći potporu Vatikana poljskom sindikatu Solidarnost. Otkrića dokumenata iz arhiva istočnonjemačke obavještajne službe STASI posljednjih godina čine još vjerojatnijom teoriju po kojoj atentat ima rukopis KGB-a. Prema nekim manje vjerojatnim teorijama, iza po-

okupljenim na trgu, što je atentatorima trebalo omogućiti neometano izvlačenje s mjesta zločina i sklanjanje u bugarsku ambasadu. Na dan atentata, 13. svibnja, Agca i Celik čekali su dolazak Pape na Trgu sv. Petra. Na prolasku automobila s Papom, Agca je iz neposredne blizine ispalio nekoliko hitaca ali su ga promatrači i vatikanski šef sigurnosti Camillo Cibin spriječili u dovršetku atentata. Ivana Pavla II. ipak su pogodila četiri metka, od čega dva u donji dio trbuha i po jedan u lijevu i desnu ruku. Prilikom

Željko Seretinek: *Bitka za Jadran: Razbijanje pomorske blokade jadranskog plovnog puta 14.-16. studenoga 1991., Korčula, 2007.*

U izdanju grada Korčule i korčulanskog Centra za kulturu te nekoliko otočkih općina, u nakladi od 500 primjeraka objavljena je knjiga *Bitka za Jadran*. Autor knjige je djelatni pukovnik HRM-a, koji je uz vojnu izobrazbu stekao i ratno iskustvo, a nakon Domovinskog rata nastavio s vojnom karijerom te je danas predavač na HVU-u pri odjelu HRM-a u Splitu. Na 120 stranica ove knjige, koja opisuje jednu od važnih bitaka iz ratne 1991., donosi nam priču o tome kako je nastala knjiga, a nakon Predgovora i Uvoda slijede poglavlja čiji nazivi upućuju na temu što je razrađuju: Jugoslavenska narodna armija u agresiji na Hrvatsku, Jugoslavenska ratna mornarica uoči bitke, Stvaranje uvjeta za slamanje pomorske blokade, Djelovanje postrojbi HRM-a i obalne obrane prije bitke, Početni udarac i Konačni udarac te Učinci postrojbi obalne obrane od 14. do 16. studenoga 1991. Na kraju je Zaključak, Popisi i dodaci, Popis skraćenica i Izvori, te bilješka O autoru.

"Malo je tko do nas branitelja vjerovao da smo s improviziranim torpedima i topovima, čiji su prvi modeli bili proizvedeni prije ili u vrijeme Drugog svjetskog rata, već u studenom 1991. godine mogli potući najmodernije opremljene brodove iz flote JNA, koja je po svojoj snazi slovila kao 4. sila u Europi", prisjetio se autor na početku knjige dana ponosa i slave, zahvalivši, među ostalima, svojim suborcima iz HRM-a te svim poginulim hrvatskim braniteljima. Što o hrvatskoj pomorskoj operaciji za oslobađanje akvatorija srednjeg i južnog Jadrana zna hrvatska javnost, kako se izvještavalo o tome i koliko je (pre)poznata važnost te naše velike pobjede - samo su neka od pitanja na koja odgovor nudi ova knjiga, donoseći ujedno autentična izvješća pojedinih medija iz toga vremena. Uz knjigu *Bitka za Jadran*, obogaćenu kartografskim prikazima i odgovarajućim fotografijama, izdana je i istoimena multimedijalna prezentacija, čiji je autor također Željko Seretinek, kao i DVD s dokumentarnim filmom "Sjećanje na bitku u Korčulanskom kanalu" autora Nevena Fazinića.

Mirela MENGES

Put do vječnoga zlata

Posljednje svjetsko plivačko prvenstvo, na kojem su Hrvati osvojili dva zlatna odličja i postavili nove svjetske rekorde te se po tome nakon skijanja Hrvatska i u plivanju probila u svjetsku klasu, mislećem je čovjeku, a posebno vjerniku, očitalo dvostruku lekciju. Prva je da se samo "krvavim" radom dolazi do uspjeha i vrhunskog rezultata, a druga je da je sve zemaljsko i vremenito - kratkotrajno, privremeno i prolazno. I najveći svjetski uspjesi tek su mjehurić od sapunice. Njihov sjaj nestaje čim se pojavi novi. Na takvu je realnost života Isus pripremao učenike nakon svojega uskrsnuća. Želeći umanjiti njihovu žalost zbog njegova odlaska i zbunjenost zbog nepoznavanja njegova cilja, kaže im: "Idem pripremiti vam mjesto" (v. Iv 14,1-12). Time božanski Učitelj ističe istinu koju je apostol Pavao poslije sažeo u snažnu misao: "Domovina je naša na nebesima!" Dakle, ovdje smo samo u prolazu, na hodočašću, i šteta je trošiti vrijeme na gluposti te nema smisla nikakav "bolji život" (omiljena floskula svih političara i sindikalaca) ako se nema u vidu konačni cilj - vječni život! Isus želi da mi i u vječnosti budemo gdje je on, a to je moguće postići samo ako već ovdje, na zemlji, budemo na Isusovim "pozicijama", na njegovoj frekvenciji i liniji. Ali i danas je mnoštvo onih koji nas uvjeravaju da ne znamo kamo je Isus otišao i da ne možemo znati put do Njega. Na sceni je zapravo programirano guranje čovjeka u zaborav vječnoga i duhovnoga, svakodneвно poticanje na guranje glave u pijesak zabave, traženje tjelesne ugone i virtualnog "boljeg života". Vješto organizirana "ideologija prosjeka" pretvara čovjeka u duhovnog bogalja i prosjaka. Odatle tolika zla i zavodenja, posebno djece i mladih. A druga strana toga moćnog lobija, ona znanstvena, ulaže golema sredstva u želji da otkrije "Božju česticu" i tajnu stvaranja. No, Isus nam na jednostavan način otkriva Boga: "Tko je vidio mene, vidio je i Oca." Nažalost, kako je nekoć Židovima bilo sablažnjivo da "običan" čovjek može biti Bog, tako je i danas nekima sablažnjiva istina da je Crkva božanska ustanova - samo zato što vide tek njezin grješni element, kao što su neki Isusovi suvremenici u Njemu vidjeli tek čovjeka. Na tom tragu su i pokušaji inicijative pod kodnim nazivom "Bog DA, Crkva NE!" te planovi kakve je imao i Napoleon, rekavši da će uništiti Crkvu. Na to mu je jedan kardinal odgovorio: "To nismo uspjeli učiniti čak ni mi sami!" Zato papa Benedikt ističe da svi paradoksi vezani uz Crkvu pokazuju nešto veoma važno. "U Katoličkoj crkvi doista nikad nije manjkalo ljudskih slabosti. Ali da se ona unatoč tome održala, iako jecajući i stenjući, da ipak još postoji, da daje velike mučenike i velike vjernike, ljude koji joj stavljaju na raspolaganje svoj život, kao misionari, medicinske sestre, odgojiteljice, to doista pokazuje da netko drugi upravlja njome, da je netko drugi održava na životu." Zato je i suvremeno zamagljivanje i iskrivljivanje Kristova lica doslovo skrivanje Božjega lica i nagrdivanje Božje slike u čovjeku. Posljedično, to je upropaštavanje čovjeka, pa i kad je pokriveno plaštem svjetskih odličja i znanstvenog uma. Isus se nazvao Putem, Istinom i Životom i poistovjetio se s Ocem kako bi svoje učenike pripremio da mogu prihvatiti istinu da Boga možemo u punini spoznati jedino u Kristu. Time je i nama pokazao cilj i otvorio put.

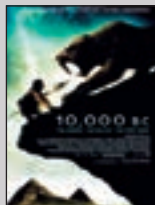
Andelko KAČUNKO

FILMOTEKA

10 000 prije Krista

- američki povijesni (2008.)
- trajanje: 109 minuta
- redatelj: Roland Emmerich
- distributer: Blitz film & video
- glume: Omar Sharif (pripovjedač), Steven Strait (D'Leh), Camilla Belle (Evolet)

Malo je tko, uključujući i mene, odrastao bez oduševljavanja dinosaurima. Taj izumrli, gotovo mistični svijet, vidim po klicima oko mene, privlači i današnje naraštaje. Gutao sam knjige na tu temu, gledao animirane filmove, ali ponajviše trčao u kino na svaki mogući film te tematike. Triceratops se bori sa Stegosaurusom, Tiranosaurus s Igvandonom, a nakon kina dugi razgovori o tome koji je najjači. Da se u moje vrijeme pojavio ovaj film Rolanda Emmericha, vjerojatno sreći ne bi bilo kraja. Danas stvari stoje nešto drukčije. Potencijalno zanimljiva priča, smještena u sam kraj ere velikih gmazova, prati lovca na mamute D'Leaha, koji traga za otetom suprugom. Ovakva osnova nudila je divnu podlogu za fino filmsko tkanje, ali redatelj i njegova ekipa podbacili su na gotovo svakom području, a najviše im zamjeram nebrigu za likove, za povijest i arheologiju te osobito za film. Iako od pojedinih scena zaista zastaje dah (lov na velikog mamuta), veći dio filma nije ni sjena onim pradávnim holivudskim kvazispektaklima sa stop-animacijom, u kojima je sve bilo umjetno i čudno, a opet nekako ljudski. Uz to, čini se da su producenti opako isjeckali film u montaži, tako da mnoge sekvence strše ne naslanjajući se na nešto ispred ili iza sebe. U ovo se ulupalo mnogo novca, efekti su zaista zanimljivi, no vođenje priče često vrijeđa inteligenciju gledatelja. Posebno ističem uistinu kretensko objašnjenje o počecima egipatske civilizacije među izvanzemaljcima i u Atlanti. Očito je da inače nedaroviti redatelj nikada nije pročitao nijednu stručnu knjigu na tu temu. No, baš kao i većina priučenih povjesničara, tako i on stvara povijesni film na temelju često smiješnih historijskih pretpostavki. Srećom, domaći kinorepertoar nudi daleko bolje filmove od Emmerichova. Samo, nažalost, u drugima nema tog prekrasnog Sabljuzobog tigra!

Leon RIZMAUL

21. travnja 1918.

Poginuo Crveni Barun

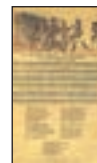
Manfred von Richthofen, sin ugledne juncker-ske obitelji, ušao je u povijest kao prvi zrako-polovni ratni junak. Završivši dugogodišnje školovanje, Manfred je neposredno pred izbi-janje **I. svjetskog rata** postao časnik u konjičkoj izvidničkoj postrojbi **Uhlansulani**. U prvim godinama rata borio se naj-prije na istočnoj (ruskoj), a potom i na zapadnoj (francuskoj) bojišnici. Nakon toga je kratko bio vezist, a prijavio se **1915. u Carsku zračnu službu**, te nakon jednogodišnje obu-ke započeo s ratnim letovima. U početku je letio na dvo-krilcu **Albatrosu**, a poslije na trokrilcu **Fokkeru**, obojanom potpuno u crveno, zbog čega je i dobio nadimak **Crveni Ba-run**. U svojoj godinu i pol dugoj ratnoj djelatnosti srušio je 80 savezničkih zrakoplova. U ljeto **1917.** bio je na vrhuncu slave: njemački car čestitao mu je na pobjedama i pozvao ga da na šestotjednoj turneji po **Njemačkoj** propagira njezine vojne uspjehe. Odmah potom postavljen je za zapovjed-nika eskadrile, kojoj su saveznici nadjenuli ime **Richthofe-nov zračni cirkus**. Dana **21. travnja 1918.** Crveni Barun je uletio duboko u neprijateljski teritorij. Dok je nisko letio, australski topnik ga je pogodio u prsa i on se srušio na ces-tu, nedaleko od rijeke **Somme**. Ostatke zrakoplova pronaš-

li su **Britanci**. Barunovo tijelo pokopali su uza sve vojne po-časti, kao heroja.

24. travnja 1792.

Napisana Marseljeza

Francuska državna himna nastala je u vrijeme kad je u **Marseille** iz **Pariza** stigla vijest da je revolu-cionarna **Francuska** objavila rat **prusko-austrijskoj koaliciji**. U noći s **24. na 25. travnja 1792.** potekla je iz pera posve anonimnoga glazbenog amatera, časnika **Rougeta de Lislea**. Bila je skladana za vojne potrebe i tada se zvala **Rat-na pjesma Rajnske vojske**. Bila bi sasvim zaboravljena da je u Marseilleu nisu prihvatili jakobinci okupljeni oko **Kluba pri-jatelja Ustava**. Na svečanosti u čast dragovoljaca koji su po-lazili u rat, netko ju je zapjevao, a ostali oduševljeno prihva-tili. Kada su bataljuni vojnika **1792. godine** iz Marseillea ula-zili u Pariz, pjevali su upravo tu zanosnu melodiju. Od tada se naziva **Marseljezom**. Ciljevima revolucije trebala je melodija jasnih obrisa, pristupačna glazba koja se lako pjeva i panti. Sugestivne melodike i teksta koji poziva na boj za domovinu, Marseljeza je vodila francuske postrojbe u njihovim vojnim pohodima od **Rajne do Moskve**. Postala je simbol francuske borbenosti i slobodoljubivosti, a **14. srpnja 1795.** proglašena je francuskom nacionalnom himnom. Leon RIZMAUL

WEB INFO

www.mil.ru/eng/

Unatoč tome što se služ-beni site **ruskog Minis-tarstva obrane** nije znatno promijenio već neko-liko godina, dobra vijest jest da je za posjetitelje koji ne znaju ruski jezik konačno proradila engleska verzija, koja se redovito osvježava sadržajem. Premda na toj stranici nisu objavljeni svi sadržaji što se nalaze u izvornoj verziji, ipak je broj informacija, postavljanje fotogalerija (kojih dosad nije bilo ni u ruskoj verziji sitea) i općenito iz-gled sasvim dovoljan za poziv posjetiteljima koje zanima vojni sadržaj, posebno vezan za **Rusiju**.

Vijesti se aktualiziraju nekoliko puta mjesečno i imamo do-jam da je riječ tek o najznačajnijem sadržaju preuzetom s izvornog, ruskog sitea. Sve tekstove prate i solidne foto-grafije, no, nažalost, one su objavljene u srednjoj rezoluci-ji. Fotogalerija je zapravo link sa stranice na ruskom, pa posjetitelju koji ima problem s nerazumijevanjem ruskog je-zika neće baš biti jasno gdje su koje fotografije snimljene. Ipak, bez obzira na objektivne i subjektivne nedostatke, si-te je sasvim solidan i vrlo je vjerojatno da ćemo u skoroj budućnosti dobiti još bolji i sadržajem puniji site.

Neven MILADIN

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. Zlatni hrvatski plivač Duje Draganja proš-loga vikenda je postavio svjetski rekord u:

- A 25-metarskom bazenu
- B 50-metarskom (olimpijskom) bazenu
- C 100-metarskom bazenu

2. Omiljeni plivački stil Gordana Kožulja je:

- A slobodni
- B leđni
- C leptir

3. Izbacite vaterpolskog uljeza među hrvatskim plivačima:

- A Ante Mašković
- B Mladen Miškulin
- C Krešimir Čač

4. Hrvatska plivačica Sanja Jovanović rođena je u:

- A Rijeci
- B Splitu
- C Dubrovniku

5. Đurđica Bjedov je osvojila zlatnu medalju u plivanju na Olimpijadi:

- A 1968. u Ciudad Mexico
- B 1972. u Münchenu
- C 1976. u Montrealu

Foto: Hina, B. Čač

MAXIMUM GEAR

MATHEROCK

BORBENA RUKAVICA
COMBAT GLOVE

KEVLAR

NEGORIVO

HAWG

BORBENA RUKAVICA
COMBAT GLOVE

LAGANA I UDEBNA

PROZIRACNA

KROKO 3

BORBENA RUKAVICA
COMBAT GLOVE

KEVLAR

TAKTIČKA